

PODZEMNO SKLADIŠTE PLINA d.o.o.

Zagreb, Veslačka 2-4

Broj: UPR-046/2015.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O STANJU DRUŠTVA ZA 2014. GODINU

Direktor:

Krešimir Malec, dipl.pol.

Zagreb, ožujak 2015. godine

SADRŽAJ:

POPIS SLIKA	3
POPIS TABLICA.....	4
1. IZVJEŠĆE UPRAVE O STANJU DRUŠTVA	5
2. NATURALNA REALIZACIJA	9
2.1. KOMERCIJALNO POSLOVANJE.....	9
2.2. UPRAVLJANJE SKLADIŠNIM KAPACITETIMA	12
2.3. ODRŽAVANJE SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA	17
2.4. INVESTICIJE I RAZVOJ	20
2.5. IMOVINSKOPRAVNI POSLOVI.....	39
2.6. POSLOVI ZAŠTITE	41
3. TEMELJNA FINACIJSKA IZVJEŠĆA	48
3.1. RAČUN DOBITI I GUBITKA	48
3.2. BILANCA	61
3.2.1. Struktura novčanih sredstava	64
3.2.2. Stanje zaliha plina u skladištu	66
3.3. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	68
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA	72
5. UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA	74
6. PLANIRANI DALJNI RAZVOJ	77
7. ZNAČAJNI POSLOVNI DOGAĐAJI NAKON 31.12.2014.g.....	79

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Rad PSP-a u 2014. godini .....</i>	13
<i>Slika 2. Odnos količine plina u PSP i tlaka ležišta tijekom 2014. godine.....</i>	16
<i>Slika 3. Shematski prikaz nadzemne opreme bušotina Gr-1z i Gr-2z, te izvedena bušotina Gr-2z .....</i>	24
<i>Slika 4. Shematski prikaz I. faze projekta izgradnje PSP Grubišno Polje .....</i>	25
<i>Slika 5. Bušaće postrojenje na Ok-63 .....</i>	28
<i>Slika 6. Radovi u tijeku-Upravna zgrada sa skladištem.....</i>	30
<i>Slika 7. Upravna zgrada sa skladištem .....</i>	31
<i>Slika 8. Motokompresornica .....</i>	33
<i>Slika 9. Motokompresornica .....</i>	35
<i>Slika 12. Usporedba pozicija računa dobiti i gubitka po godinama.....</i>	49
<i>Slika 13. Ukupni prihodi - plan i ostvarenje .....</i>	50
<i>Slika 14. Ukupni rashodi - plan i ostvarenje.....</i>	55
<i>Slika 15. Novčana sredstva a vista.....</i>	64
<i>Slika 16. Oročena novčana sredstva .....</i>	65
<i>Slika 17. Mjesečni promet u skladištu.....</i>	66
<i>Slika 18. Količina zapunjenosti skladišta plina .....</i>	67

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1. Rad PSP Okoli tijekom 2014. godine</i>	13
<i>Tablica 2. Fond bušotina PSP Okoli</i>	15
<i>Tablica 3. Usporedba planiranih i ostvarenih troškova za 2013. i 2014. godinu STU-a</i>	19
<i>Tablica 4. Ostvarenje ulaganja u dugotrajnu imovinu</i>	21
<i>Tablica 5. Prikaz računa dobiti i gubitka po godinama</i>	48
<i>Tablica 6. Ukupni prihodi - plan i ostvarenje</i>	49
<i>Tablica 7. Struktura ukupnog prihoda</i>	54
<i>Tablica 8. Ukupni rashodi - plan i ostvarenje</i>	55
<i>Tablica 9. Struktura ukupnih rashoda</i>	56
<i>Tablica 10. Troškovi plaća zaposlenih</i>	59
<i>Tablica 11. Račun dobiti i gubitka – usporedba po godinama</i>	60
<i>Tablica 12. Bilanca - usporedba po godinama</i>	63
<i>Tablica 13. Stanje depozita na dan 31.12.2014. godine</i>	65
<i>Tablica 14. Stanje zaliha plina</i>	66
<i>Tablica 15. Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	68
<i>Tablica 16. Koeficijent tekuće likvidnosti</i>	69
<i>Tablica 17. Koeficijent zaduženosti</i>	69
<i>Tablica 18. Koeficijent obrta ukupne imovine</i>	70
<i>Tablica 19. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine</i>	70
<i>Tablica 20. Koeficijent obrta potraživanja</i>	71
<i>Tablica 21. Trajanje naplate potraživanja u danima</i>	71
<i>Tablica 22. Ekonomičnost ukupnog poslovanja</i>	71
<i>Tablica 23. Struktura zaposlenika na dan 31.12.2014. g.</i>	75

1. IZVJEŠĆE UPRAVE O STANJU DRUŠTVA

PODZEMNO SKLADIŠTE PLINA, društvo s ograničenom odgovornošću, 10 000 Zagreb, Veslačka 2-4, (u daljnjem tekstu PSP d.o.o. ili Društvo) je ovisno društvo u Grupi Plinacro d.o.o. u kojoj je krajnja Matica društvo PLINACRO d.o.o., Savska cesta 88a, 10 000 Zagreb. Osnovna djelatnost društva je skladištenje prirodnog plina.

Društvo je osnovano dana 1. prosinca 2008. godine. Osnivač je INA-Industrija nafte d.d. Zagreb. Redovitim poslovanjem započelo je 1. siječnja 2009. godine i do 30. travnja 2009. godine poslovalo je u okviru INA d.d., Zagreb. Ugovorom o kupoprodaji 100% poslovnog udjela u društvu PSP d.o.o. koji je zaključen 30. siječnja 2009. godine i Ugovorom o prijenosu i preuzimanju poslovnog udjela u Društvu od 30. travnja 2009. godine, Društvo je u 100%-tnom vlasništvu društva Plinacro d.o.o.

Temeljni kapital PSP-a d.o.o. upisan je u iznosu od 535 milijuna kuna, a ukupni kapital i rezerve na dan 31. prosinca 2014. godine iznose 595 milijuna kuna.

Društvo PSP d.o.o. je, sukladno odredbama Zakona o energiji i Zakona o tržištu plina, operator plinskog skladišnog sustava te obavlja energetska djelatnost kao javnu uslugu, koja je dostupna u svako vrijeme svim kupcima i energetske subjektima, po reguliranoj cijeni i prema reguliranim uvjetima pristupa. Energetska djelatnost skladištenja plina uređena je zakonima kojima se uređuje energetska sektor, regulacija energetske djelatnosti, tržište plina, područje rudarstva i mjeriteljstva, kao i propisima i aktima donesenim na temelju tih zakona.

Društvo je u cijelom izvještajnom razdoblju bilo likvidno, te nema nepodmirenih dospelih obveza s bilo kojeg osnova.

Izvršena revizija financijskih izvještaja za 2014.godinu od strane neovisnog revizora (BDO Croatia d.o.o.) sa svrhom utvrđivanja fer i istinitog prikazivanja podataka u financijskim izvještajima Društva za 2014.godinu sukladno Zakonu o računovodstvu i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

Pretpostavka dugoročnog razvoja PSP-a d.o.o. i opstojnosti u pružanju usluge skladištenja prirodnog plina kao jedne od strateških djelatnosti očituje se prije svega u ulaganju u postojeću infrastrukturu (rekonstrukcija postojećeg skladišta plina na lokaciji Okoli) kao i u ulaganjima u istražne radnje na lokaciji Grubišno Polje ovisno o kojima će društvo biti u mogućnosti u značajnoj mjeri proširiti obujam usluga koje je u mogućnosti pružati svim zainteresiranim kupcima koji imaju pravo pristupa skladišnim kapacitetima.

Tijekom 2014.g. provodio se je investicijski ciklus koji će u potpunosti završiti sa krajem tekućeg regulatornog razdoblja, a unutar kojega su realizirani ili će biti realizirani sljedeći strateški projekti:

1. Izgradnja nove upravne zgrade sa manipulativnim/skladišnim prostorom
2. Puštanje u rad sustava za zbrinjavanje slojnih voda
3. Izgradnja dvije nove bušotine Ok-62 i Ok-63 na eksploatacijskom polju ugljikovodika Okoli te povezivanje na postojeći sustav
4. Puštanje u rad sustava tehničke zaštite i video nadzora
5. Rekonstrukcija i nadogradnja motokompresornice na Okolima
6. Kapitalni remont bušotina na eksploatacijskom polju ugljikovodika Okoli

Potrebno je napomenuti kako se sa navedenim projektima (o čijoj dinamici provedbe će biti više riječi u nastavku ovog dokumenta) u značajnoj mjeri podiže konkurentnost i neovisnost pogona Okoli te se stvaraju pretpostavke pune funkcionalnosti Okola kao strateškog sezonskog skladišta.

Uz navedenu investiciju koja je vezana uz postojeće skladište na lokaciji Okoli društvo je u 2014. g. započelo i rudarske radove na lokaciji Grubišno polje za koje posjeduje istražnu koncesiju do kraja 2016. godine. Započeli su kapitalni remont postojećih bušotina čime će se omogućiti povlačenje plina iz ležišta i paralelno provođenje svih potrebnih dubinskih mjerenja nakon čije provedbe će se doći do podataka koji će ukazati na mogućnost izgradnje novog skladišta plina do konca 2018. godine.

Paralelno sa provedbom navedenih investicije društvo PSP d.o.o. je u 2014.g. realiziralo i ostale planirane aktivnosti koje se očituju u sljedećem:

- Privođenje kraju pregovora sa financijskim institucijama o realizaciji dugoročnog kredita kojim se postiže dugoročno uravnoteženje bilance te stvaraju pretpostavke financiranja dugotrajne imovine iz dugotrajnih izvora dok se višak, odnosno suficit tekućeg

poslovanja preusmjerava u istražne/razvojne aktivnosti koje po svom karakteru ne mogu biti predmetom financiranja od strane financijskih institucija. Krajem 2014.g. (u mjesecu prosincu) od strane HBOR-a donesena je uvjetna odluka o odobrenju kreditnih sredstava u iznosu od 230.000.000 kuna uz v.c. čija aktivacija se očekuje po ishodu suglasnosti Vlade RH na izdavanje jamstva prema društvu PSP d.o.o. od strane tvrtke majke – PLINACRO d.o.o.

- Daljnja racionalizacija poslovanja koja se manifestira u nastavku trenda smanjenja rashoda iz osnovne djelatnosti
- Provedene „otvaranje tržišta“ na način da je ugovoren najam skladišta sa pet korisnika (umjesto dosadašnjeg jednog) čime je ne samo osiguran dostatan prihod za normalno operativno poslovanje društva već i stvoreni preduvjeti razvoja cjelokupnog plinskog tržišta kroz poticanje konkurentnosti koje će za posljedicu imati konačni cilj svih sudionika na tržištu plina - smanjenje cijene za krajnje korisnike koje će pak imati dugoročne posljedice u podizanju konkurentnosti primarne industrijske proizvodnje
- Proaktivni pristup prema korisnicima usluge skladištenja plina na način da se putem redovnih sastanaka i anketnih upitnika detektiraju potrebe samih korisnika, odnosno prilagodi portfelj usluga društva PSP d.o.o. stvarnim potrebama samih korisnika. Isto tako stvaraju se pretpostavke da se putem „behaviour“ modela uspješno prognoziraju budući trendove te na vrijeme izvrše pripremne radnje za što efikasnije upravljanje pogonom

Uz istaknute najvažnije aktivnosti koje su provedene u 2014.g. potrebno je osobiti naglasak staviti na konstantnu brigu o kadrovima, daljnjim ulaganjima u stručno osposobljavanje i dodatnu edukaciju kako bi se u budućnosti društvo PSP d.o.o. moglo okarakterizirati kao jedan od najvažnijih subjekata razvoja energetskog sustava, a ne samo operater skladištenja prirodnog plina.

Tijekom 2014. godine provedeni su kontrolni auditi sustava po sve tri certificirane norme tako da društvo PSP d.o.o. nastavlja sa uspješnom primjenom sustava upravljanja u skladu sa zahtjevima normi HRN EN ISO 9001:2008 (Sustav upravljanja kvalitetom), HRN EN ISO 14001:2004 (Sustav upravljanja zaštitom okoliša) i OHSAS 18001:2007 (Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti).

Poslovanjem u skladu sa zahtjevima navedenih normi PSP d.o.o. dokazuje težnju za trajnim poboljšanjem kvalitete poslovanja, brigu o korisnicima svoje usluge te o zaštiti okoliša, zdravlja i

sigurnosti i na taj način Društvo, ne samo da prihvaća i provodi zakonom propisane norme, nego i samo određuje više kriterije i sustavno nadzire stanje poslovnih aktivnosti.

PSP d.o.o. je u veljači 2014. godine izradio plan razvoja sustava skladišta plina za razdoblje od 2014. do 2016. godine temeljem kojega je Nacionalni regulator – HERA odobrio visinu tarifnih stavki za naredno regulatorno razdoblje te time omogućio daljnju provedbu strateških investicija:

- Rekonstrukcija (modernizacija) pogona Okoli
- Provedba rudarskih radova na lokaciji Grubišno polje čime se stvaraju pretpostavke za izgradnju novog skladišta plina

Detaljniji pregled statusa navedenih investicija te realiziranih radova u 2014. godini dan je u nastavku ovog dokumenta.

2. NATURALNA REALIZACIJA

2.1. KOMERCIJALNO POSLOVANJE

Osnovna djelatnost kojom se društvo Podzemno skladište plina d.o.o. (PSP) bavi i temeljem koje ostvaruje prihod je pružanje usluge skladištenje plina po reguliranim uvjetima definiranim od strane nacionalne regulatorne agencije (HERA-e).

Od 1. travnja 2014. PSP je omogućilo pristup skladištu plina trećoj strani čime je liberalizirano tržište na području usluge skladištenja, koja je na transparentan način ponuđena svim zainteresiranim energetske subjektima na tržištu plina, a koji za pristup skladištu udovoljavaju propisanim zakonskim uvjetima.

Obveze i dužnosti operatora sustava skladišta plina propisane su i odredbama članka 29. i 30. Zakona o tržištu plina.

U svojstvu energetske subjekta koji djelatnost skladištenja plina obavlja kao javnu uslugu, operator, Podzemno skladište plina d.o.o., obvezno je u pružanju javne usluge skladištenja prije svega osigurati:

- objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa sustavu skladišta plina,
- primjenu utvrđenog iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina prema reguliranim uvjetima,
- pružanje nestandardnih usluga prema donesenom cjeniku,
- sigurnost i pouzdanost opskrbe i
- kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, zdravlja, života i imovine građana.

Osim Zakona i drugih propisa kojima se uređuje energetske sektor i regulacija energetske djelatnosti, na PSP se primjenjuju i odredbe zakona kojima se uređuje područje rudarstva.

Tarifne stavke na zahtjev Operatora donosi HERA, temeljem Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina kojom se između ostalog određuje:

- model regulacije energetske djelatnosti skladištenja plina,
- formula i elementi za izračun dozvoljenog prihoda operatora sustava skladišta plina (u daljnjem tekstu: dozvoljeni prihod),

- postupak revizije dozvoljenog prihoda,
- raspodjela dozvoljenog prihoda te način, elementi i kriteriji za izračun iznosa tarifnih stavki,
- koeficijenti za izračun naknade za korištenje kapaciteta sustava skladišta plina i
- obračun naknade za korištenje sustava skladišta plina za korisnika sustava skladišta plina.

Glavna značajka Metodologija je da se ista zasniva na metodi poticajne regulacije, odnosno na metodi maksimalno dozvoljenog prihoda (revenue cap), pri čemu je važno napomenuti kako je društvo PSP jasnim argumentiranjem svojih potreba za provedbu planiranih investicija prezentiranih u 10-to godišnjem planu, putem odobrenih tarifnih stavki osiguralo dostatan prihod temeljem kojega će biti u poziciji uspješno zatvoriti financijsku konstrukciju za provedbu tih investicija, a da pri tome ne utječe na značajno povećanje ukupnih troškova koje u konačnosti snose krajnji potrošači.

Prvo regulacijsko razdoblje započelo je danom stupanja na snagu Odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina, koju je HERA donijela dana 24.02.2014. godine, te traje od 1. travnja 2014., do 31. prosinca 2016. Sljedeća regulacijska razdoblja trajat će po pet godina.

Prava i obveze operatora i korisnika sustava skladišta plina definirana su kako Pravilima korištenja sustava skladišta plina, čiji su sastavni dio i Opći uvjeti korištenja sustava skladišta (suglasnost HERA-e od 23.12.2013.) tako i Ugovorom o skladištenju plina.

Temeljem Odluke Vlade RH o određivanju prioriteta prilikom provođenja postupka za raspodjelu kapaciteta sustava skladišta plina opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu plina od 27. veljače 2014., Operator je opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu plina na rok iz navedene odluke dodijelio 70% raspoloživih standardnih paketa skladišnih kapaciteta (SBU), a Operatoru transportnog sustava, Plinacro d.o.o. za njegove potrebe 1 SBU.

S ciljem ostvarivanja zadanih obveza temeljem europske i usklađene nacionalne zakonske regulative na području usluge skladištenja plina, PSP od 01.04.2014. radi na novoj informacijskoj platformi za upravljanje kapacitetima sustava skladišta plina, koja autoriziranim korisnicima omogućava dostavu dnevnih nominacija i renominacija, pruža potrebne informacije o korištenim/raspoloživim kapacitetima, te omogućava sudjelovanje na sekundarnom tržištu,

odnosno trgovanje zakupljenim uslugama i uskladištenim količinama plina između postojećih korisnika.

Društvo je u 2014. ispunilo sve ugovorne obveze prema svojim korisnicima.

Obzirom na činjenicu da korisnik Prirodni plin d.o.o., u skladišnoj godini 2014. nije zakupilo dostatne skladišne kapacitete tijekom travnja i svibnja 2014. održana su dva otvorena postupka prodaje uskladištenog plina na kojima je prodano 1.668.000.000 kWh plina za koji korisnik nije imao zakupljen radni volumen u okviru novog Ugovora o skladištenju plina.

Tijekom godine održana su i četiri otvorena postupka nabave plina za pogonsku potrošnju i pokriće gubitaka u količinama predviđenim Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina.

U cilju povećanja kvalitete opskrbe, tijekom 2014. godine, Operator je obavio rudarske radove i niz drugih aktivnosti na sustavu.

U svrhu kontinuiranog praćenja vrste i trajanja prekida usluge skladištenja, te ostalih podataka za praćenje kvalitete opskrbe, Operator je donio internu Uputa o prikupljanju podataka o kvaliteti opskrbe.

S ciljem povećanja zadovoljstva korisnika, društvo je pripremio upitnik, temeljem kojega je početkom 2015. godine prikupilo informacije o zadovoljstvu, primjedbama i eventualnim dodatnim potrebama korisnika, a isto će se ubuduće provoditi najmanje jednom godišnje.

2.2. UPRAVLJANJE SKLADIŠNIM KAPACITETIMA

U izvještajnom razdoblju od 12 mjeseci sustav skladišta radio je u dvije skladišne godine i to od 01. siječnja 2014. do 31. ožujka 2014. u skladišnoj godini 2013., te u skladišnoj godini 2014. od 01. travnja 2014. do 31. prosinca 2014. godine.

Skladišni kapaciteti u 2014. godini 2014.g. bili su u cijelosti zakupljeni temeljem sklopljenih Ugovora o skladištenju plina i to:

- dugoročnog Ugovora s Prirodnim plinom d.o.o koji je bio u zakupu cjelokupnih skladišnih kapaciteta na PSP Okoli za razdoblje od 01.01.2014. - 31.03.2014.
- Ugovora o skladištenju plina zaključenih s 5 korisnika, koji su slijedom liberalizacije tržišta na području pružanja usluge skladištenja, podnijeli svoje zahtjeve za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta, te po raspodjeli kapaciteta zaključili ugovore.

Tehničke karakteristike PSP Okoli:

- Radni volumen: 5.170.000.000 kWh.
- Radni volumen jednoga standardnog paketa skladišnog kapaciteta (SBU) utvrđen je u iznosu od 50 GWh, odnosno 50.000.000 kWh.
- Standardni paket skladišnog kapaciteta definiran je parametrima radnog volumena, te pridruženom krivuljom utiskivanja i krivuljom povlačenja.
- Minimalni satni kapacitet povlačenja plina skladišta - 200.000 kWh/h.
- Minimalni satni kapacitet utiskivanja plina skladišta - 300.000 kWh/h.

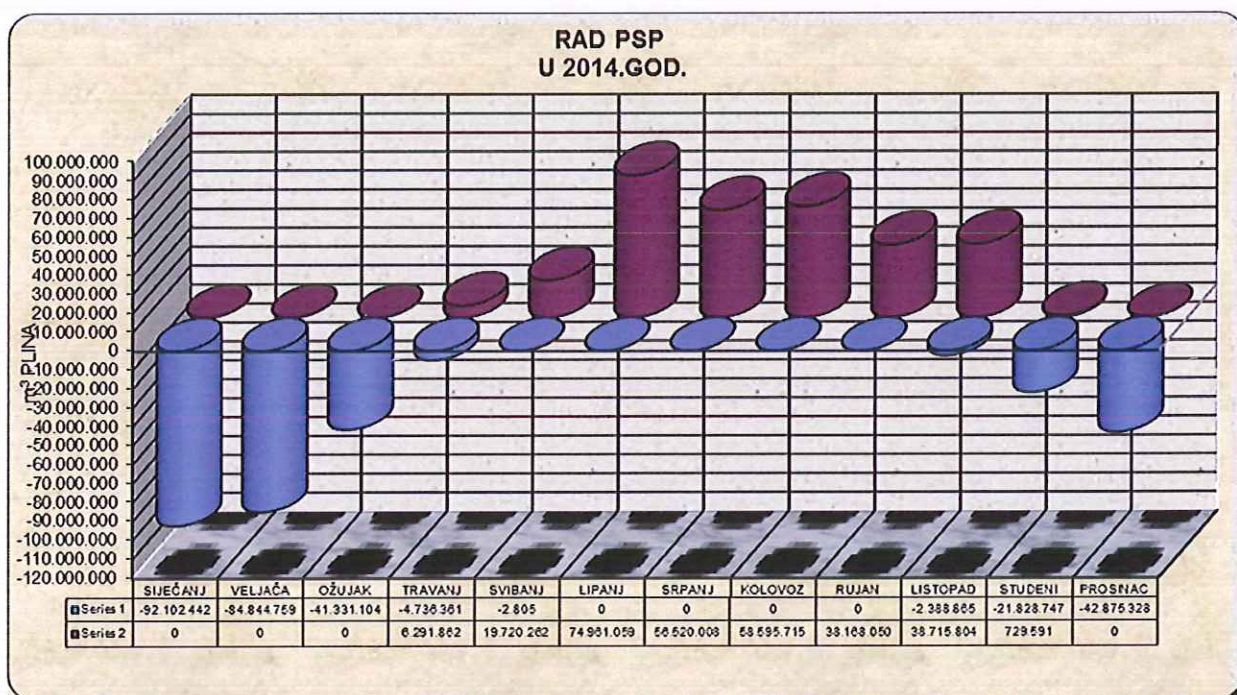
Podzemno skladište plina radilo je prema nominacijama svojih korisnika, odnosno nalogu operatora transportnog sustava u slučaju potrebe za angažiranjem energije uravnoteženja u svrhu očuvanja stabilnosti transportnog sustava.

Tijekom godine nije bilo neplaniranih prekida usluge skladištenja, a nakon promjene ciklusa utiskivanja i povlačenja obavljena su planirana HD mjerenja:

Tablica 1. Rad PSP Okoli tijekom 2014. godine

R. br.	Trajanje prekida (Datum od -do)	Trajanje prekida u satima	Vrsta prekida (Planirani/ Neplanirani)	Razlog prekida	Broj korisnika kojima je prekinuta usluga
1	11.04.2014. - 14.04.2014.	81	Planirani	Redovno godišnje HD mjerenje (kraj ciklusa povlačenja)	5
2	04.11.2014. - 07.11.2014.	85	Planirani	Redovno godišnje HD mjerenje (kraj ciklusa utiskivanja)	5

U tablici 1. prikazan je rad PSP Okoli tijekom 2014. godine. Ukupno je kroz ležište PSP-a prošlo $Q_{uk} = 583.800.000 \text{ m}^3$ plina. Od tog iznosa cca $Q_p = 290.100.000 \text{ m}^3$ je povučeno dok je cca $Q_{ut} = 293.700.000 \text{ m}^3$ plina utisnuto.

Slika 1. Rad PSP-a u 2014. godini

U tablici 2. prikazan je bušotinski fond PSP Okoli na dan 31.12.2014. godine. U fondu je 35 bušotina, 24 bušotine su radne, 9 bušotina je mjernih (praćenje stanja ležišta) te dvije utisne za povratno utiskivanje ležišne vode (OK-1 i OK-27). U tablici 2 u koloni napomena vidljiva je godina i vrsta obavljanja rudarskih radova (TRO, KRO i KRS) u pojedinoj bušotini. Iz nje je vidljivo da je tijekom 2013. i 2014. godine obavljeno rudarskih radova u 8 bušotina. U 6 najproduktivnijih bušotina PSP Okoli (OK-33, OK-35, OK-41, OK-42, OK-43 i OK-44) obavljena je zamjena proizvodne opreme novom opremom većeg promjera, čime su smanjeni hidraulički otpori protjecanju plina kroz bušotine i povećala njihova produktivnost.

U bušotinama OK-48A i OK-49 beta zamijenjena je proizvodna oprema i ispran talog sa dna bušotine. Tijekom 2014. godine posebno je praćen njihov rad i tijekom ciklusa povlačenja kao i utiskivanja kako bi se bušotine optimalno dovele u njihove radne parametre nakon obavljenih rudarskih radova.

U bušotinama OK-37 i OK-30 tijekom 2014. godine obavljeni su planirani rudarski radovi.

U bušotini OK-30 obavljeni su radovi KRO gdje je po prvi puta radna bušotina opremljena dvozonskom proizvodnom opremom čime je omogućeno odvajanje u radu proizvodnih slojeva a1 i a2. Bušotina se nalazi u rubnom dijelu ležišta blizu kontakta plin-voda i od početka svoga rada ima velikih problema u ciklusu povlačenju sa slojnom vodom gdje sa smanjenjem tlaka u ležištu tijekom njenog rada povećava količina vode i dolazi do njenog zagušenja. Spomenutim tehnološkim rješenjem opremanja dobiva se mogućnost odvajanja donjeg zavodnjenog sloja i produljenje njezinog rada. U bušotini OK-37 obavljena je zamjena kompletne proizvodne opreme i obavljeno ispiranje taloga sa dna bušotine (proizvodne perforacije).

Navedeni radovi poboljšavaju proizvodnost i primanje tih bušotina što poboljšava radne karakteristike i sigurnost rada skladišta u cjelini.

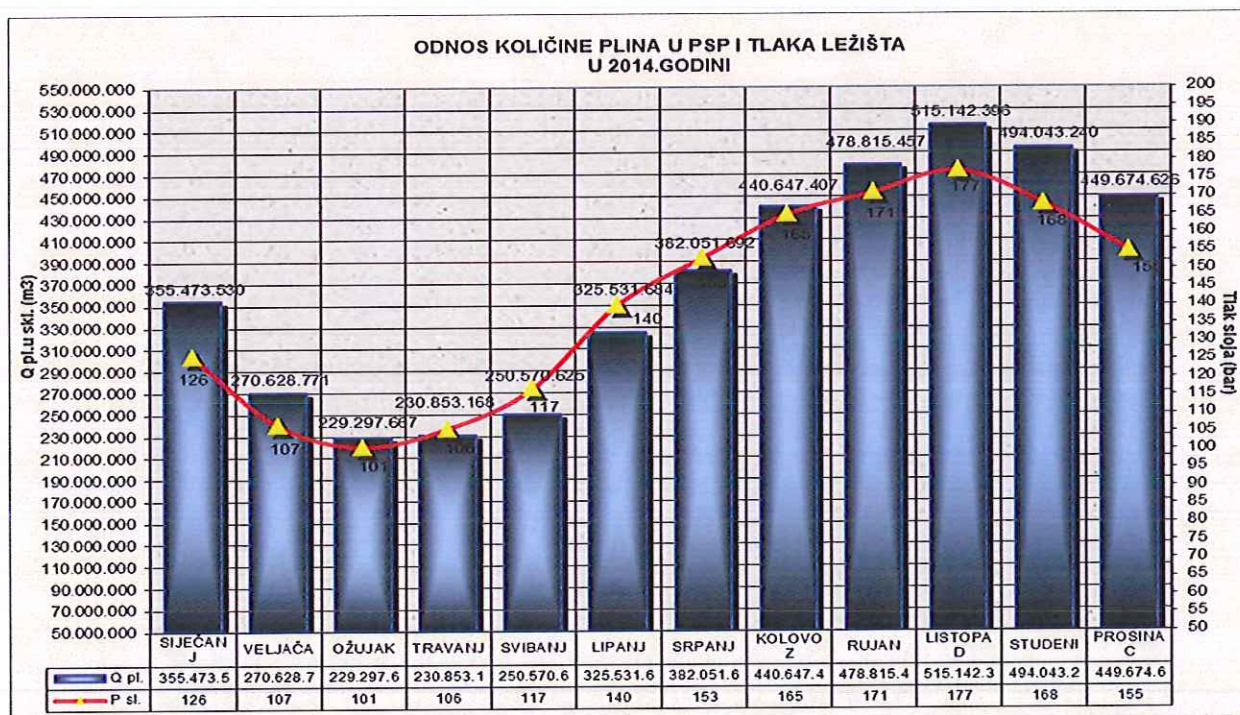
Tablica 2. Fond bušotina PSP Okoli

FOND BUŠOTINA PSP OKOLI - STANJE 31.12.2014.			
REDNI BROJ	BUŠOTINA	STATUS BUŠOTINE	NAPOMENA
	PF-1		
1	OK-32	RADNA	TRO 12.2003.
2	OK-37	RADNA	KRO+talog - 11.2014.
3	OK-39	RADNA	
4	OK-48A	RADNA	KRO+talog - 12.2013.
5	OK-49□	RADNA	KRO+talog - 12.2013.
	PF-2		
6	OK-1D	RADNA	KRS 2009
7	OK-45	RADNA	
8	OK-46	RADNA	
9	OK-47	RADNA	
	PF-3		
10	OK-20	RADNA	KRO 2012
11	OK-26	RADNA	KRO 2012
12	OK-33	RADNA	KRO - 4 1/2" - 11.2013.
13	OK-43	RADNA	KRO - 4 1/2"- 11.2013.
14	OK-44	RADNA	KRO - 4 1/2" - 12.2013.
	PF-4		
15	OK-30	RADNA	KRO (dvozonsko)- 12.2014.
16	OK-41	RADNA	KRO - 4 1/2"- 01.2013.
17	OK-42	RADNA	KRO - 4 1/2" - 01.2013.
18	OK-60	RADNA	
	PF-5		
19	OK-35	RADNA	KRO - 4 1/2"-12.2012.-1.2013.
20	OK-38	RADNA	TRO 12.2006.
21	OK-2	RADNA	
	PF-6		
22	OK-4	RADNA	
23	OK-23	RADNA	
24	OK-28	RADNA	
1	OK-1	UTISNA za povratno utiskivanje ležišne vode	KRS 2011
2	OK-12	MJERNA	
3	OK-24	KONTROLNO-MJERNA za tlak	KRS i KRO 2012/2013
4	OK-31alfa	KONTROLNO-MJERNA za tlak	
5	OK-36alfa	MJERNA	
6	OK-40	KONTROLNO-MJERNA za tlak	

7	OK-50	KONTROLNO-MJERNA za kontrolu proboja plina	
8	OK-51	KONTROLNO-MJERNA za kontrolu proboja plina	
9	OK-27	UTISNA za povratno utiskivanje ležišne vode	KRS 2011
10	OK-59H	KONTROLNO-MJERNA	
11	OK-56alfa	MJERNA	KRS i KRO 2013

Tijekom rada skladišta zamijećeno je određeno odstupanje u odnosu tlaka ležišta i količine plina u usporedbi sa prijašnjim godinama. U važećem Rudarskom projektu eksploatacije ugljikovodika na eksploatacijskom polju „PSP Okoli“ – Podzemno skladište plina - Dopuna 5 (studeni 2012.) navodi se pomicanje histereze ležišnog tlaka u desno koje je uslijedilo nakon 2005. godine (razlog pretlačivanje ležišta u 20. ciklusu do referentnog tlaka od 201,5 bar, 2007 godine) što je dovelo do povećane migracije plina u slabije propusne dijelove ležišta.

Na slici broj 2. prikazan je odnos količina plina u PSP i tlaka u ležištu tijekom 2014. godine.

Slika 2. Odnos količine plina u PSP i tlaka ležišta tijekom 2014. Godine

2.3. ODRŽAVANJE SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Radovi na održavanju sustava skladišta tijekom 2014.g. obavljali su se sukladno planu održavanja što obuhvaća strojarske, elektroenergetske, instrumentacijske, strojarsko-montažne, građevinske te radove na tehničkoj zaštiti objekata, osoba i ostale imovine, zatim radove interventnog održavanja prema potrebi te svi zakonom predviđeni postupci pregleda, servisa i mjerenja na objektima, opremi i okolišu.

U potpunosti je postignuto:

- funkcionalnost i raspoloživost objekata i uređaja potrebnih za utiskivanje plina
- funkcionalnost i raspoloživost objekata i uređaja potrebnih za povlačenje plina
- funkcionalnost sustava za nadzor i upravljanje poljem i postrojenjem
- funkcionalnost i pouzdanost sustava opskrbe električnom energijom
- funkcionalnost i pouzdanost sustava za mjerenje skladištenih količina plina
- funkcionalnost blokadnih sustava za tehnološku zaštitu objekata
- poštivanje zakonskih propisa i tehničkih normi
- podaci i saznanja o procesu funkcioniranja podzemnog dijela sustava skladišta – podzemnog ležišta
- ispravno određivanje režima utiskivanja i povlačenja i vođenja rada podzemnog ležišta

Osigurano je da su sve radne bušotine primale i proizvodile očekivane (projektirane) količine plina pri zadanim uvjetima rada.

Od kompleksnijih radova obavljani su:

- Godišnji servisni radovi motokompresorskih jedinica i pratećih postrojenja . Radovi su obavljani od 03.12.2013. do 28.03.2014. godine, prema „Izvešću o servisnim radovima na Podzemnom skladištu plina d.o.o. Okoli 2013/2014, STSI od 30.lipnja 2014. godine
- Servisni radovi na motokompresorskim jedinicama IR KVR 410 prema planu za 2014/2015. godinu su u tijeku. Radovi su započeli 08.12.2014. godine. Prema planu radova uz obavljanje godišnjeg servisa svih MK jedinica u MK 170/3 ugraditi će se Hydrocom sustav (ugrađen u MK 171/4) koji će doprinijeti uštedama u gorivom plinu, održavanju motora te osigurati kvalitetniju regulaciju rada tijekom ciklusa utiskivanja.

- U svrhu bolje karakterizacije hidrodinamičkih svojstava ležišta te kvalitetnijeg praćenja radnih karakteristika skladišta obavljena su hidrodinamička mjerenja na bušotinama na kraju 26 ciklusa povlačenja i početka 27 ciklusa utiskivanja te na kraju 27 ciklusa utiskivanja i početka 26 ciklusa povlačenja:

- Obavljena su mjerenja statičkog gradijenta tlaka na bušotinama: Ok-20, Ok-24, Ok-30, Ok-31alfa, Ok-35, Ok-36, Ok-38, Ok-40, Ok-42, Ok-46, Ok-49beta, Ok-56alfa, Ok-1, Ok-27, Ok-28 i Ok-37.
- Obavljeno je mjerenje dinamičkog gradijenta tlaka u bušotini: Ok-33

Protekla godina je pokazala, da se sustav upravljanja poslovanjem po sve tri norme (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001) primjenjuje, a što je potvrđeno kroz kontrolni audit vanjske certifikacijske tvrtke tijekom srpnja 2014 godine.

Tijekom godine preglede i nadzor su obavili:

- Agencija za posude pod tlakom (obavljen pregled 10 posude pod tlakom)
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje
- Ex agencija (pregled uređaja i instalacija instrumentacije u EX izvedbi i klasifikacija prostora)
- Inspekcija zaštite okoliša
- Rudarski inspektor

Nakon svih obavljenih pregleda dobiveni su pozitivni nalazi za područja inspeksijskih nadzora.

Uz navedeno obavljani su radovi tekućeg održavanja polja, postrojenja i infrastrukture prema planu nabave opreme i održavanja PSP Okoli za 2014. godinu.

U tablici 4. prikazana je usporedba planiranih i ostvarenih troškova za 2013. i 2014. godinu najvažnijih konta održavanja Sektora tehnološkog upravljanja.

Primjetno je znatno smanjenje ostvarenih troškova od čak 13.685 tis. kuna. Najznačajnija ušteda, odnosno najveće smanjenje rashoda ostvaren je kod troška utrošenog plina (5.542 tis. kuna) što je proizašlo iz sljedećih razloga. Nešto manja količina utisnutog plina tijekom 27. ciklusa utiskivanja ($290.000.0000 \text{ m}^3$) od prosjeka (cca $350.000.000 \text{ m}^3$), niža cijena kupljenog plina, bolji rad MK jedinica (smanjena interna potrošnja gorivog plina) nakon obavljenih povećanih

servisnih radova tijekom 2013/2014 te obavljeni rudarski remontni radovi u kojima je u šest bušotina zamijenjena proizvodna oprema (tubing) većim promjerom što direktno smanjuje otpore protjecanju plina tijekom utiskivanja i njihovom boljem radu tijekom ciklusa utiskivanja.

Također, u tri bušotine uz zamjenu postojeće opreme obavljeno je ispiranje taloga na nivou perforacija bušotina što je dovelo do boljeg primanja tih bušotina. Navedeni radovi tijekom ciklusa utiskivanja i rada MK jedinica za posljedicu imaju smanjeno opterećenje motora i potrošnju goriva u usporedbi sa prijašnjim godinama.

Preostali iznos smanjenja rashoda od 8.143 tis. kuna na kontima 4002 i 4007 (Materijali za podmazivanje i tekuće održavanje), 4040 (Rezervni dijelovi) i 4120 (Tekuće održavanje) usluga održavanja posljedica je nešto manjeg rada (povlačenje – utiskivanje) od prosječnog i planiranog, te kvalitetnog tekućeg održavanja postrojenja što je rezultiralo dobrim tehnološkim stanjem postrojenja i ostvarenju ušteta.

Planirani trošak obavljanja rudarskih radova (cca 2.000 tis. kuna) u bušotini OK-37 zbog izmijenjenih neplaniranih radova tijekom samog izvođenja (odlomljen donji dio proizvodne opreme) rezultirao je evidentiranjem radova na stavkama KRO (kapitalni remont opreme) umjesto TRO . U bušotini je obušen postojeći paker i ispiran taloga sa dna bušotine. Troškovi navedenih radova, zbog efekta koji je dobiven sa provedenim remontom, kategorizirani su kao kapitalni remont (projekt), a ne kao tekuće održavanje.

Tablica 3. Usporedba planiranih i ostvarenih troškova za 2013. i 2014. godinu STU-a

Opis	Plan 2013.	Realizacija 2013.	Plan 2014.	Realizacija 2014.
1	2	3	4	5
	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn
4002 MAT.ZA PODMAZIVANJE	1850	1220	1535	1020
4007 MAT. ZA TEKUCE I INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE	3.550	2.621	2.400	1.081
4011 PLIN	18.000	17.778	18.000	12.236
4040 UTROŠENI REZERVNI DIJELOVI	10.900	8.846	8.500	4.333
4120 TEKUCE ODRŽAVANJE	8.100	8.679	10.000	6.589
UKUPNO	40.550	37.924	38.900	24.239

2.4. INVESTICIJE I RAZVOJ

Plan ulaganja u dugotrajnu imovinu sastoji se od:

- plana ulaganja u projekte
- plana ulaganja u ostalu opremu za potrebe Društva.

Planom ulaganja u dugotrajnu imovinu za 2014. godinu planirana su ulaganja u investicijske i razvojne projekte (154.129 tis. kuna), te u ostalu opremu za potrebe Društva (18.440 tis. kuna).

Ukupno je planirano 8 projekata, od čega njih 7 na postojećem skladištu plina u Okolima. Razvojnim i investicijskim projektima planiralo se ostvariti povećanje kapaciteta, sigurnosti i pouzdanosti rada postojećeg skladišta plina u Okolima, uz smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, a kroz realizaciju dodatnih rudarskih radova na području eksploatacijskog polja ugljikovodika Grubišno Polje utvrditi mogućnost i uvijete izgradnje novog, vršnog skladišta plina.

Ukupna ulaganja u projekte u 2014. godini planirana su u iznosu od 154.129 tis. kuna, od čega najviše za izgradnju novih bušotina na PSP Okoli (62.425 tis. kuna), dogradnju kompresorske stanice (27.000 tis. kuna), geofizičke radove na području eksploatacijskog polja Grubišno Polje (23.905 tis. kuna), izgradnju upravne zgrade sa skladištem u Okolima (16.490 tis. kuna), sustav za utiskivanje slojne vode (16.100 tis. kuna), kapitalne remonte bušotina (5.000 tis. kuna), sustav video nadzora i fizička zaštita (2.326 tis. kuna) i izgradnju spojnih plinovoda (883 tis. kuna).

Za razdoblje siječanj - prosinac 2014.g. ostvarena je realizacija investicijskih projekata od 53% koja bilježi navedeni postotak realizacije zbog pomicanja rokova iz razloga poništavanja natječaja. Kako je jedan od osnovnih ciljeva društva PSP d.o.o. što racionalnija upotreba raspoloživih resursa uz postizanje što većeg nivoa kvalitete neovisno o ostvarenju planskih veličina, prioritet uvijek ima pronalazak najoptimalnijeg rješenja, stoga se nije odlučilo krenuti u ugovaranje isporuke robe i usluga sve dok se ne iscrpe sve mogućnosti u odabiru što kvalitetnijeg poslovnog partnera. Iz navedenog razloga došlo je do poništavanja natječaja, pomicanja rokova ugovaranja te do navedenih postotaka realizacije, a nipošto ne zbog odustajanja od projekata ili pak nedovoljno preciznog planiranja.

U tablici 2. Ostvarenje ulaganja u dugotrajnu imovinu, prikazane su vrijednosti planiranih i ostvarenih vrijednosti investicijskih projekta. Niže u tekstu dan je detaljniji pregled po projektima.

Tablica 4. Ostvarenje ulaganja u dugotrajnu imovinu

(u 000 kn)

RB	OPIS	OSTVARENJE I.-XII. 2013.	Ukupno PLAN I.-XII. 2014.	OSTVARENJE I.-XII. 2014.	% ost. 4/3
0	1	2	3	4	5
1	Kapitalni remont bušotina - KAREBUS2014	0	5.000	9.359	187
2	Sustav video nadzora i fizička zaštita - TEHZAST	3.224	2.326	2.006	86
3	EP Grubišno polje - PSPGP001011	1.433	23.905	17.849	75
4	Spojini plinovodi do bušotina (Ok-26, Ok-20 i Ok-62,63-PF-7)	1.180	883	211	24
5	Izgradnja novih bušotina (Ok-63 i Ok-62)	16.313	62.425	12.369	20
6	Upravna zgrada sa skladištem - SKOMA001010	4.870	16.490	16.307	99
7	Sustav za utiskivanje slojne vode - SUVOB271006	424	16.100	15.317	95
8	Dogradnja kompresorske stanice - PREKOM911013	3.855	27.000	7.661	28
9	KRO najproduktivnijih bušotina PSP Okoli - KAREB001005	15.772	0	0	0
10	Kapitalni remont bušotine Ok-50,Ok-49,Ok-48 - KAREB501012	7.040	0	0	0
11	Kapitalni remont bušotine Ok-20 - KAREB201001	3.039	0	0	0
12	Kapitalni remont bušotine Ok-24 - KAREB241015	3.703	0	0	0
13	Kapitalni remont bušotine Ok-26 - KAREB261003	1.514	0	0	0
14	Kapitalni remont bušotine Ok-56 alfa - KAREB561014	2.652	0	0	0
15	Kapitalni remont bušotine Ok-51 - KAREB511013	0	0	0	0
16	Kapitalni remont bušotine Ok-27 - KAREB271005	0	0	0	0
17	Kapitalni remont bušotine Ok-1 - KAREB011005	0	0	0	0
I. ULAGANJE U PROJEKTE		65.019	154.129	81.080	53
18	Alati	5	50	40	80
19	Radionička oprema	38	60	54	90
	- oprema za rezanje i varenje	0	60	54	90
20	Namještaj - uredski	330	40	138	345
21	Namještaj - radionički	0	30	76	253
22	Vozila	1	350	268	77
	- viličar	0	350	268	77
23	Informatička oprema	5	500	260	52
24	Mjerni instrumenti	70	1.180	1.024	87
	- uređaj za mjerenje rosišta H20 i CH	0	780	775	99
	- endoskop	0	120	90	75
	- mjerna oprema	0	100	0	0
	- prijenosni ultrazvučni plinomjer	0	160	159	99
	- kranska vaga	0	20	0	0
25	Ostalo	4.568	18.440	4.845	26
	- rekonstrukcija VN instalacija od TS prema platformama	0	1.500	1.693	113
	- daljinsko upravljanje (kranska dizalica Ex)	0	100	91	91
	- zamjena choke u mjerno-redukcijskoj stanici	0	300	0	0
	- rekonstrukcija kompresornice instr.zraka	0	2.000	1.188	59
	- pumpe (PSV i DSV ; RTK pumpa)	0	340	245	72
	- software (za praćenje ležišta),	0	500	498	100
	- software (za praćenje stanja plina u ležištu),	0	1.200	663	55
	- softver (za potrebe Poslovnih funkcija)	0	500	467	93
	- plin za plinski jastuk	0	12.000	0	0
II. OPREMA ZA POTREBE DRUŠTVA		5.017	20.650	6.705	32
26	Sredstva veze	0	0	0	0
27	Rekonstrukcija mjerenja protoka plina	0	0	1.148	0
28	Mjerni instrumenti - prijenosni detektor plina	0	0	134	0
III. OPREMA PLANIRANA U 2013.g.-REALIZIRANA U 2014.g.		0	0	1.282	0
SVEUKUPNO ULAGANJE U DUGOTRAJNU IMOVINU (I. + II. + III.)		70.036	174.779	89.067	51

Kapitalni remontu bušotina

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Kapitalni remontu bušotina	5.000.000	9.539.000	1,87

I u 2014. nastavilo se sa serijom remontnih radova na bušotinama, s obzirom na starosti istih većoj od 27 godina, a sve prema utvrđenim prioritetima. Iako je planom poslovanja predviđen budžet od 5 mil. kuna koji je trebao biti dostatan za remont jedne bušotine kao prioritetne, izvedeni su radovi na dvije bušotine: OK-30 i OK-37.

Radovi kapitalnog remonta opreme na bušotini Ok-30 odnose se na dvozonsko opremanje bušotine radi bolje regulacije rada bušotine uslijed problema s utokom vode u kanal bušotine kod niskog tlaka u skladištu, što smanjuje radne karakteristike. Za navedene radove izrađen je dopunski rudarski projekt (DRP) i pojednostavljeni rudarski projekt (PRP). Od Ministarstva gospodarstva dobivena je, temeljem izrađenog PRP-a, Potvrda (KLASA:UP/I-310-01/14-03/172 od 23. listopada 2014.) da je isti izrađen u skladu s prethodnom izdanom Suglasnosti te kojom se odobrava početak izvođenja rudarskih radova. Na bušotini OK-37 bilo je nužno ukloniti velike količine mulja i taloga s dna bušotine, a s ciljem povećanja izdašnosti bušotine te je ujedno zamijenjen i paker.

Radovi su odrađeni u skladu s projektnim zadacima i završeni koncem prosinca 2014. Stavljanje u upotrebu planirano je za prvo tromjesečje 2015.

Potrebno je napomenuti da se prilikom izvođenja remontnih radova bušotine moraju u početku „ugušiti“, a na kraju radova prilikom puštanja bušotina u rad u sustav „očistiti“. Tijekom tih operacija plin se spaljuje na baklju. Te količine plina obračunate su u vrijednost projekata.

Sustav video nadzora i fizička zaštita

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Sustav tehničke zaštite i video nadzora	2.326.000	2.006.000	0,86

Radi povećanje sigurnosti pogona, radnika i okoliša, te tehničkog poboljšavanja pouzdanosti rada pogona pristupilo se je projektu implementacije sustava video nadzora na svim platformama kao i na centralnom pogonskom objektu. Projekt je podijeljen u dva dijela. U prvoj fazi instaliran je sustav video nadzora u krugu postrojenja i na platformama (završeno 20.12.2013.). Elementi sustava povezani su bežičnom vezom.

U drugoj fazi bilo je potrebno pogon i platforme povezati optičkim kabelom. Takav način komunikacije povećao bi brzinu i pouzdanost sustava video nadzora, te bi se isti kabel koristio za prikupljanje procesnih podataka s platformi i nadzoru rada istih. Za realizaciju druge faze bilo je potrebno riješiti imovinsko-pravne odnose (IPO) što je riješeno do rujna 2014.g. U kolovozu je ugovorena isporuka opreme i izvođenje radova pa je u rujnu, po rješavanju IPO-a započeto izvođenje radova „žičnog“ povezivanja. Druga faza je završena u prosincu 2014, te se stavljanje u upotrebu očekuje u prvom tromjesečju 2015.

Projekt Grubišno Polje

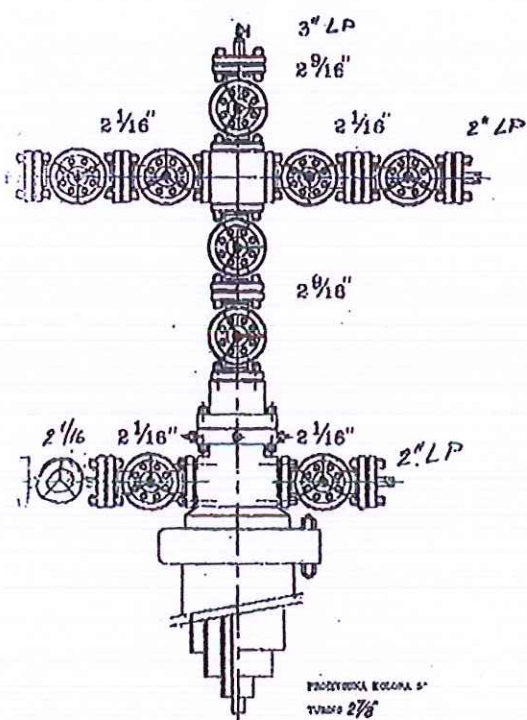
Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Izgradnja novog vršnog skladišta Grubišno Polje	23.905.000	17.849.000	0,75

Tijekom ožujka 2014. proveden je međunarodni pozivni natječaj za nabavu usluge izvođenje rudarsko-remontnih radova. S obzirom na kompleksnost potrebnih radova za realizaciju ovoga projekta (remontni toranj i popratni servisi za izvođenje rudarskih radova) omogućeno je potencijalnim ponuditeljima da ponude kompletnu uslugu ili zasebno po segmentima.

Dostavljene su ponude za segmente i zadovoljavale su s tehničkog aspekta za dostavljene segmente, ali nisu obuhvatile sve radove, stoga je u lipnju sukladno važećem Pravilniku o nabavi

robe, radova i usluga predmetni natječaj poništen i raspisan je novi međunarodni pozivni postupak sa proširenim brojem potencijalnih ponuditelja. Nakon ponovo odrađenog natječaja, napravljene su evaluacije novo pristiglih ponuda te su sklopljeni Ugovori za sve rudarsko-remontne radove i servise.

Slijedom navedenog, zbog ponavljanja natječaja, došlo je do vremenskog pomaka realizacije projekta na zadnji kvartal 2014.g. i prvi kvartal 2015.g.

Slika 3. Shematski prikaz nadzemne opreme bušotina Gr-1z i Gr-2z, te izvedena bušotina Gr-2z

Tijekom mjeseca rujna ugovorene su usluge nadzora rudarskih radova, uređenja remontnog radnog prostora, transporta opreme i materijala, komunalne usluge i hitne intervencije, te nabava vode za potrebe izvođenja predviđenih radova i nabava goriva i tekućeg dušika.

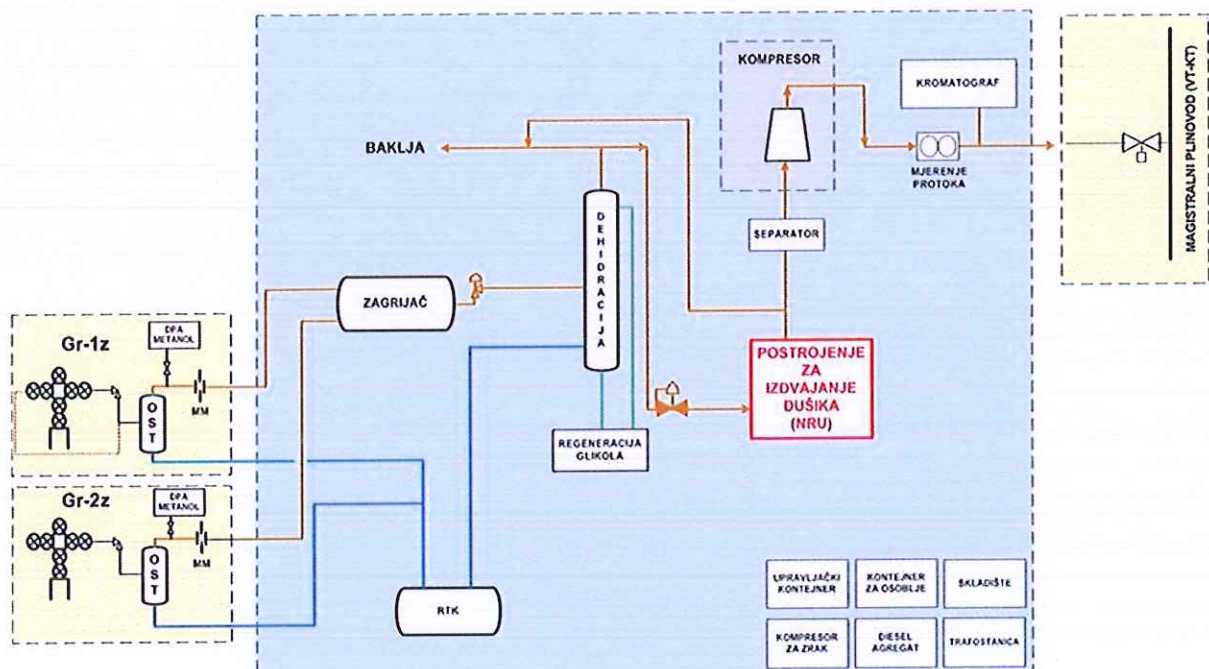
Uvođenje u posao za uređenje pristupnih putova i remontnog radnog prostora obavljeno je 06.10.2014.g. s kojim datumom su i započeli sami radovi. Radovi na lokaciji Gr-2z završeni su u zadnjem tjednu listopada čime je omogućen početak rudarskih radova na lokaciji. Remontni radovi na GR-2Z započeli su 08.11.2014.g.

Također je potpisan ugovor sa konzorcijem kompanija o izradi potrebite dokumentacije kako slijedi:

- Izrada idejnog rudarskog projekta za eksploataciju mineralnih sirovina
- Izrada studije o utjecaju zahvata na okoliš
- Izrada idejnog projekta za ishođenje lokacijske dozvole
- Izrada Izvedbenog projekta za istražnu fazu
- Izrada glavnog projekta i projekta uklanjanja dijelova postrojenja iz faze pokusnog rada
- Izrada završnog izvedbenog projekta budućeg podzemnog skladišta plina Grubišno Polje

Zbog promjene standardne kvalitete plina sukladno važećim Općim uvjetima opskrbe plinom (Narodne novine, br. 158/13) prijašnje tehničko rješenje umiješavanja plina je napušteno te je potrebno odabrati ekonomski najisplativije tehničko rješenje odnosno postrojenje za obradu i pripremu plina za transport u kojem bi se izdvojio dušik. Iz tog razloga ugovorena je izrada Studije izvedivosti odabira tehnologije izdvajanja dušika i konfiguracije postrojenja. Ovisno o ekonomskom aspektu prihvatljivih tehnoloških rješenja na osnovu rezultata ove studije definirat će se tehnologija obrade i pripreme plina za transport što je preduvjet nastavka planiranih aktivnosti prve faze projekta izgradnje novog vršnog skladišta plina na plinskom polju Grubišno.

Slika 4. Shematski prikaz I. faze projekta izgradnje PSP Grubišno Polje

Projekt izgradnje novog vršnog skladišta Grubišno Polje je prijavljen u kategoriju strateških projekata RH pri ministarstvu gospodarstva. Ministarstvu gospodarstva dostavljena je Prijava pod Klasa: 404-01/14-01/106; Urbr: 371-14-01, za proglašenje projekta strateškim investicijskim projektom RH na temelju Zakona o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske.

Također u skladu s Planom razvoja sustava skladišta plina projekt je kandidiran za Projekt od zajedničkog interesa (Projects of common interest: PCI) sukladno Uredbi (EZ) broj 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013.g. o Smjernicama za trans-europsku energetska infrastrukturu. Projekt je istaknut kao kandidat za drugu listu projekata od zajedničkog interesa i svrstan je u grupu „NSI East Gas“ pod nazivom „Peak storage facility Grubisno Polje UGS-N-347“.

Spojni plinovodi

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Spojni plinovodi do bušotine OK-26, Ok-20, OK-62 i OK-63	883.000	211.000	0,24

Spojni plinovodi do bušotina Ok-20 i Ok-26 – Projekt obuhvaća izgradnju spojnih plinovoda do postojećih bušotina Ok-20 i Ok-26 s ciljem priključenja u fond radnih bušotina PSP Okoli čime bi se ostvarilo povećanje kapaciteta povlačenja plina iz skladišta.

Spojni plinovodi su izgrađeni tj. izvršeno je polaganje plinovoda te montaža pripadajuće strojarske, elektro-instrumentacijske opreme te su izvršeni građevinski radovi na trasi od novih radnih bušotina do mjesta priključka u sustav PSP Okoli, odnosno do kolektorskih plinovoda na postojećoj bušotinskoj platformi PF-3.

Za potpunu realizaciju projekta potrebno je ishođenje građevinske i uporabne dozvole. Preduvjet je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za kč. br. 857/2.

Potrebno je također učiniti „novelaciju“ tj. usklađivanje gore navedenih projekata sa novim podzakonskim aktom: Pravilnik o obveznom sadržaju projekata građenja rudarskih objekata i postrojenja, NN 79/2014.

U studenom 2014. izdana je narudžba za uslugu „novelacije“ projektne dokumentacije, a narudžba za izradu geodetskog projekta izdana je u prosincu 2014.

Spojni plinovodi bušotina Ok-62 i Ok-63 - Projekt obuhvaća izgradnju spojnih plinovoda do novih bušotina Ok-62 i Ok-63 s ciljem priključenja u fond budućih radnih bušotina PSP Okoli čime bi se ostvarilo povećanje kapaciteta povlačenja plina iz skladišta.

Podnesen je zahtjev za lokacijsku dozvolu koji je odbijen jer je jedan od uvjeta za dobivanje lokacijske dozvole i Studija utjecaja na okoliš. Izrada iste je ugovorena i predmetna studija je u izradi te po njenom dovršetku biti će moguće ishoditi lokacijsku dozvolu. Izgradnja spojnog plinovoda biti će realizirana po ishođenju lokacijske dozvole i izgradnje novih bušotina Ok-62 i Ok-63. Pokrenuto je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i ugovorena je izrada elaborata o procjeni vrijednosti nekretnina za čestice na trasi spojnog plinovoda.

Izgradnja novih bušotina Ok-62 i Ok-63

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Izgradnja novih bušotina OK-62 i OK-63	62.425.000	12.369.000	0,20

Planom razvoja sustava skladišta plina za razdoblje 2014. do 2016. godine, koje je izradilo trgovačko društvo Podzemno skladište plina d.o.o. i odobrila Hrvatska energetska regulatorna agencija predviđena je izrada i opremanje dvije nove radne bušotine na PSP Okoli u 2014. godini sa ciljem povećanja izlaznih kapaciteta PSP Okoli i pri manjoj zapunjenosti skladišta.

Slika 5. Bušaće postrojenje na Ok-63

Tijekom ožujka 2014. proveden je međunarodni pozivni natječaj za nabavu usluge izvođenje rudarsko-remontnih radova. S obzirom na kompleksnost potrebnih radova za realizaciju ovoga projekta (bušeći toranj i popratni servisi za izvođenje rudarskih radova) omogućeno je potencijalnim ponuditeljima da ponude kompletnu uslugu ili zasebno po segmentima.

Dostavljene su ponude za segmente i zadovoljavale su s tehničkog aspekta za dostavljene segmente, ali nisu obuhvatile sve radove, stoga je u lipnju sukladno važećem Pravilniku o nabavi robe, radova i usluga predmetni natječaj poništen i raspisan je novi međunarodni pozivni postupak sa proširenim brojem potencijalnih ponuditelja. Nakon ponovo odrađenog natječaja, sklopljeni su Ugovori za sve rudarsko-remontne radove i servise. Slijedom navedenog, zbog ponavljanja natječaja, došlo je do vremenskog pomaka realizacije projekta na zadnji kvartal 2014.g. i prvi kvartal 2015.g.

Ugovorena je izrada građevinskog projekta bušaćeg radnog prostora, usluga nadzora rudarskih radova, usluga transporta opreme i materijala, usluga odvoza i zbrinjavanja otpada sa sanacijom terena po završetku radova, nabava goriva za bušaće postrojenje, nadzor te izrada bušotinskog radnog prostora budućih bušotina.

Dobivena je Potvrda Ministarstva gospodarstva, Uprave za energetiku i rudarstvo, Sektor za rudarstvo, KLASA: 310-01/13-03/273, URBROJ:526-04-02/2-14-40 od 24. rujna 2014. godine da je „Pojednostavljeni rudarski projekt izrade bušotine. Ok-62 na eksploatacijskom polju ugljikovodika PSP Okoli“, broj projekta: SRI-0031-14, rujna 2014. godine izrađen u skladu s izdanom suglasnosti. Isto vrijedi i za „Pojednostavljeni rudarski projekt izrade bušotine Ok-63 na eksploatacijskom polju ugljikovodika PSP Okoli“, broj projekta: SRI-0029-14, rujna 2014. godine za koji je dobivena potvrda Ministarstva gospodarstva, Uprave za energetiku i rudarstvo, Sektor za rudarstvo, KLASA: 310-01/13-03/273, URBROJ:526-04-02/2-14-41 od 24. rujna 2014. godine.

Građevinski radovi na uređenju bušotinskog radnog prostora započeli su uvođenjem u posao 30.09.2014. Izvođenje rudarskih radova na bušotini Ok-63 počelo je sredinom prosinca 2014., a po završetku ove bušotine nastavlja se s radovima na bušotini Ok-62.

Upravna zgrada sa skladištem

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Upravna zgrada sa skladištem	16.490.000	16.307.000	0,99

Razlog za pokretanje projekta je nedostatak adekvatnog uredskog prostora u postojećoj poslovnoj zgradi PSP-a u Okolima te nepostojanje skladišta opreme, materijala, rezervnih dijelova i kemikalija uslijed čega se od osnivanja društva koristilo usluge skladištenja i skladišni prostor u INA-i. Krajem 2012. godine skladišni su prostori iznajmljeni u Ivanić Gradu i Zagrebu, što je predstavljalo privremenu mjeru jer je dislociranost skladišta otežavalo operativno postupanje na samom pogonu, osobito promatrano sa aspekta tekućeg održavanja.

Na površini od oko 16.700 m² uz upravnu zgradu projektirana su i natkrpita i otvorena parkirališta i prometnice te prema namjeni razni skladišni objekti:

- Skladište opreme, materijala i rezervnih dijelova ukupne površine cca 1.150 m² koje se sastoji od zatvorenog klasičnog negrijanog skladišta, nadstrešnice za smještaj radnih vozila i sredstava i uređenog prostora za rad skladištara,
- skladište kemikalija za smještaj bačava s trietilenglikolom, kompresorskim i hidrauličnim uljem, motornim uljem, antifrizom te u tehnološkom procesu iskorištenih medija i ambalaže do njihovog trajnog zbrinjavanja. Uz to skladište smješteno je i skladište tehničkih plinova sa zasebnim ulazom,
- otvoreno skladište cijevi i cijevne opreme nenatkriveni je armiranobetonski plato površine oko 1800 m² smješten u središtu cjelokupnog skladišnog prostora,
- istakalište i ukopani spremnici za skladištenje motornog ulja,
- skladište kontejnera za ulje i
- polifunkcionalni plato za smještaj specijalnih i ostalih vozila.

Slika 6. Radovi u tijeku-Upravna zgrada sa skladištem

U projektiranju se u svemu vodilo računa o mjerama zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Elaboratom uklanjanja postojećih građevina obuhvaćeno je zbrinjavanje svih materijala na zakonom propisane načine. Također se posebnu pažnju u glavnom projektu i kod troškovničkih

opisa obratilo na nepropusnost podova u skladištima, a Glavnim su projektom opisane primijenjene mjere zaštite okoliša.

Uvođenje izvođača u posao izvršeno je u prosincu 2013. godine. Zbog vremenskih uvjeta realizirano je manje u 2013.g. od planiranog, no u prvom kvartalu 2014.g. intenzivirani su radovi te je provedena i revizija terminskog plana, koja je potvrdila konačnu realizaciju završetka projekta u predviđenim rokovima. Radovi su završeni i tehnički pregled je održan 26. i 27.08.2014. Ishođena je uporabna dozvola i projekt je završen. Stavljanje u upotrebu odrađeno je s 28.11.2014.

Slika 7. Upravna zgrada sa skladištem

Sustav za utiskivanje slojne vode

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Sustav za utiskivanje slojne	16.100.000	15.317.000	0,95

Tijekom povlačenja plina iz skladišta proizvodi se i određena količina slojne vode koju je potrebno zbrinuti na adekvatan način. Sada se za zbrinjavanje vode na PSP Okoli koriste ugovorene usluge od INA d.d., tj. slojna voda se cjevovodima transportira do plinske stanice CPS Okoli gdje se separira i otprema na proizvodno polje Žutica, gdje se utiskuje u za to predviđene bušotine. Ovim projektom zbrinjavanje proizvedene slojne vode na PSP Okoli obavljati će se na našem postrojenju u krugu PSP-a i koristiti će se bušotine Ok-1 i Ok-27 koje su prenamijenjene iz kontrolno-mjernih bušotina u utisne za slojnu vodu.

Projekt zbrinjavanja slojne vode na postrojenu PSP Okoli obuhvaća razdvajanje kondenzatovoda u vlasništvu PSP d.o.o. od kondenzatovoda plinskog polja Okoli (u vlasništvu INA d.d.), izgradnju trofaznog separatora, spremnika za slojnu vodu i pumpaonu slojne vode u krugu PSP Okoli, polaganje cjevovoda (slanovod) od pumpaone slojne vode do utisnih bušotina Ok-1 i Ok-27, izgradnju plinske baklje u krugu PSP Okoli za spaljivanje plina izdvojenog iz trofaznog separatora, omogućavanje zbrinjavanja plinskog kondenzata iz podzemnog spremnika odvozom auto cisternama i izgradnju automatskog otpusta tekuće faze iz separatora na platformama.

Ishođeno je odobrenje Ministarstva gospodarstva za izvođenje radova na katastarskim česticama koje su u vlasništvu Društva. Riješeni su svi imovinsko-pravni odnosi te je tijekom svibnja izvođač uveden u posao te je započela realizacija projekta s predviđenim završetkom u rujnu 2014. Zbog pogreške u katastru podzemnih vodova i potrebe ishoda dopune Lokacijske dozvole projekt je operativno završen u prosincu 2014. stavljanje u upotrebu se očekuje u 2015.

Dogradnja kompresorske stanice

Naziv projekta	Planirano (kn)	Realizirano (kn)	Indeks
Dogradnja kompresorske stanice	27.000.000	7.661.000	0,28

Društvo PSP d.o.o. pruža uslugu skladištenja plina koja se sastoji od dva međusobno različita tehnološka procesa – proces utiskivanja plina i proces povlačenja plina. Za proces utiskivanja neophodno je imati optimalnu mrežu bušotina i spojnih plinovoda te motokompresornicu zadovoljavajućih tehničkih karakteristika.

Trenutno se na pogonu Okoli nalaze 4 jedinice.

Slika 8. Motokompresornica

Operativni rizici postojećih jedinica:

1. Izuzetno visoka emisija štetnih plinova – Kako su postojeći motokompresori proizvedeni 1986.g. ne sadrže u sebi adekvatne katalitičke komponente koji omogućavaju reduciranje emisije štetnih plinova. Slijedom navedenog emisije štetnih plinova su značajno veće od zakonom dopuštenih te je navedeno dugoročno neodrživo osobito što se u budućnosti mogu očekivati sve rigoroznije mjere koje ne samo do predviđaju plaćanje kaznenih penala već i mogućnost zatvaranja pogona što je neprihvatljivo i predstavlja veliki operativni rizik.
2. Dotrajalost jedinica što za posljedicu ima sve veći OPEX (trošak energenta i nabave rezervnih dijelova). Potrebno je napomenuti kako operativni rizik ne predstavlja samo povećanje operativnog troška već i ovisnost o samo jednom dobavljaču. Trenutno rezervne dijelove mogu osigurati samo dva proizvođača (izvorni proizvođač motora te tvrtka koja proizvodi alternativna rješenja koja jesu kompatibilna sa motorima, ali ne osiguravaju garanciju u slučaju bilo kakvog kvara). Navedeni proizvođači svjesni su svojeg položaja te su u mogućnosti diktirati uvjete kako isporuke tako i same cijene što je dugoročno neprihvatljivo. Što se tiče samog operativnog troška on se sastoji od rezervnih dijelova, usluge servisa, materijala za podmazivanje i troška energenta (pogonskog goriva). Kako se radi o izuzetno staroj tehnologiji primjetna je neefikasnost u trošenju pogonskog goriva kao i sve veća potreba za rezervnim dijelovima i materijalom za podmazivanje ukoliko se želi osigurati nesmetani rad postrojenja.
3. Stalno angažiranje 100% kapaciteta bez adekvatne rezerve snage u slučaju bilo kakvog kvara. Kapaciteti koji se nude tržištu, a koji u sebi sadrže i krivulju utiskivanja podrazumijevaju konstantni rad sva četiri motora sa punim kapacitetom. Društvo PSP nije bilo u poziciji adekvatno se osigurati od potencijalnog ispada te ponuditi manje kapacitete jer ne bi bilo u mogućnosti ponuditi uslugu utiskivanja čitavog radnog volumena za vrijeme utiskivanja (razdoblje od 6 mjeseci). Navedeno rizik može se samo eliminirati proširenjem kapaciteta na način da se osigura i minimalno jedan rezervni motokompresor koji će predstavljati sigurnost rada i u slučaju ispada dijela postrojenja.
4. Nekonkurentnost u odnosu na inozemna skladišta plina koja imaju ciklus utiskivanja u trajanju od maksimalno 120 dana dok je ciklus utiskivanja u PSP d.o.o. 180 dana. Osnovni strateški cilj društva PSP d.o.o. je postizanje konkurentnosti čime se osigurava

opstanak društva promatrajući regionalno tržište i mogućnosti skladištenja, odnosno skladišne kapacitete zemalja u okruženju. Da bi postiglo zadani strateški cilj društvo mora investirati u takvu konfiguraciju buduće motokompresornice koja će omogućiti minimalno satno utiskivanje plina u iznosu od 180.000 – 200.000 m³/h sa adekvatnom dodatnom snagom u iznosu od minimalno 50.000 m³/h koja će služiti kao rezerva u slučaju bilo kakvog kvara ili pak dodatna mogućnost pokrivanja vršnih potreba utiskivanja plina.

Slika 9. Motokompresornica

Svjesni svih navedenih operativnih rizika i važnosti motokompresorskih jedinica u funkcioniranju samog pogona društvo je već 2009.g. pokrenulo projekt koji je imao za cilj proširiti postojeću konfiguraciju sa jednim dodatnim motokompresorom koji bi bio pogonjen na struju te koji bi podigao ukupne performanse i omogućio rezervu snage kao i kvalitetniji management upravljanja OPEX-om u vidu mogućnosti odabira jednog od pogonskih goriva, a sve ovisno o trenutnim cijenama na tržištu. Kako se je varijanta sa dogradnjom, a bez sveobuhvatne rekonstrukcije zbog nekoliko razloga pokazala neadekvatnim rješenjem društvo je

u 2013.g. ugovorilo izradu Studije opravdanosti ulaganja u povećanje utiskivanja plina i smanjenje emisije štetnih plinova koja je imala za cilj analizirati sve moguće scenarije po kojima bi se mogla provesti Rekonstrukcija postojeće konfiguracija motokompresora na način da pokriva mogućnosti od nadogradnje postojećeg rješenja, djelomične zamjena ili kompletne zamjene postojećih jedinica novima. Svi scenariji trebali su biti analizirani sa tehničkog aspekta kao i sa financijskog (CAPEX i OPEX) uvažavajući vremensku komponentu, odnosno vremenski okvir unutar kojega sa mora izvršiti Rekonstrukcija.

Ugovor je potpisan sa zajednicom ponuditelja koja se sastoji od TEHNOKOM d.o.o. kao nositelja i Instituta Hrvoje Požar kao člana zajednice. Po konačnoj dostavi Studije ista je poslana na Reviziju Brodarskom Institutu u Zagrebu koji je trebao potvrditi realnost predloženih scenarija kao i mogućnost eventualne dorade.

Slijedom navedenog u siječnju 2014.g. dostavljeno je Revizorsko mišljenje temeljem koje je izvršena dorada Studije koja je u konačnom obliku i sadržaju predana društvu PSP d.o.o. u veljači 2014.g. Usvojena je Odluka o odabiru scenarija po kojemu će se izvršiti projekt Rekonstrukcije i nadogradnje motokompresornice na Pogonu Okoli (temeljem Feasibility studije izrađene od strane TEHNOKOM d.o.o. i Instituta Hrvoje Požar i izrađenog Idejnog projekta te potpisivanja Ugovora o opskrbi električnom energijom od strane HEP ODS Križ) te je u mjesecu lipnju raspisan međunarodni natječaj.

Kako su temeljem navedenog raspisanog natječaja zaprimljene dvije ponude koje su u značajnoj mjeri po svojoj vrijednosti premašivale procijenjenu vrijednost te sami budžet projekta kojega je odobrio nacionalni regulator pri dodjeljivanju visine tarifnih stavki natječaj je poništen te je odlukom managementa projektni tim pokrenuo sveobuhvatnu evaluaciju svih do sada prikupljenih materijala kako bi se utvrdili daljnji koraci koje je potrebno napraviti kako bi se nastavio projekt te ostvarili strateški ciljevi koji su pred njega postavljeni.

Imajući u vidu izrečeno u trećem kvartalu 2014.g. poduzete su aktivnosti koje su rezultirale sljedećim zaključcima:

1. Prije svega kao najvažnija problematika analizirao se je odabrani koncept. Vodeći svjetski proizvođači opreme te isto tako packageri potvrdili su dotadašnje analize koje ukazuju na koncept 1+2+2 kompresora kao najbolje rješenje od čega se dva postojeća

zadržavaju u funkciji rezervne snage. Naime, uvažavajući raspone kapaciteta utiskivanja, ukupno očekivane radne sate te konzistentnost broja okretaja princip više manjih jedinica je bolja opcija od praksi koje imaju konkurentna skladišta u okruženju, a koja idu u smjeru manjeg broja jedinica puno većih kapaciteta. Isto tako svojevremena dvojba između stapnih i turbo kompresora (centrifugalnih) definitivno ide na stranu stapnih. Trenutno najkvalitetnije rješenje u pogledu centrifug. Kompresora nudi MAN HOFIM međutim kao što je i potvrđeno u samim radnim materijalima, samom Idejnom projektu te u naknadnim razgovorima i sa packagerima navedena opcija je prekapacitirana za slučaj PSP d.o.o.

2. Princip raspisivanja natječaja – inozemna praksa je ugovaranje pojedinih segmenata čime se jasno cilja na ponuđače koji su specijalizirani za pojedine segmente. U mogućnosti su ponuditi najbolju uslugu te ponuditi konkurentnu cijenu. U tom smjeru su krenule i inicijative projektnog tima međutim isto tako su se za vrijeme analiza kako tržišta tako i cijena pojavili operativni rizici koji se mogu pojaviti pri takvom postupku. Društvo PSP d.o.o. je samostalno društvo koje posluje od 2009.g. Interni resursi su zadovoljavajući sa aspekta održavanja postojećih tehnoloških rješenja na pogonu međutim nisu u mogućnosti aktivno provesti implementaciju ovako zahtjevnog projekta bez zapošljavanja dodatnih stručnjaka (strojarstvo, instrumentacija, koordinacija na samom pogonu) za vrijeme trajanja projekta ukoliko odluka menadžmenta bude parcijalno ugovaranje. U slučaju jednog ugovaratelja koji snosi sve odgovornosti te uz odabir kvalitetnog nadzornika provedba je puno realnija i umanjuje operativne rizike koji se mogu pojaviti u implementaciji. Velika sumnja projektnog tima izražena je i u segmentu potencijalni kooperanata jer inozemna praksa je isporuka opreme, a samostalna instalacija se odrađuje od Investitora pod nadzorom dobavljača opreme. Kako društvo PSP d.o.o. nema resurse za samostalnu ugradnju tada mora ići u angažiranje kooperanata čime se povećava operativni rizik prebacivanja odgovornosti jednog izvođača na drugog osobito što se kroz pregovore sa potencijalnim kooperantima utvrdilo kako nemaju iskustva u provedbi sličnih projekata
3. Vremenski okvir za provedbu – ciljevi društva su bili realizacija ukupnog projekta zaključno sa 01.04.2016.g. te puštanjem u rad strujnog motora zaključno sa 01.10.2015.g. Kako se smatralo realnim da će Ugovori biti potpisani do početka rujna 2014.g. navedeni datumi su bili opravdani. Zbog poništenja natječaja te cjelokupnih analiza koje su

provedene nakon poništenja natječaja te projekcija mogućnosti raspisivanja novog natječaja najraniji rok za sklapanje Ugovora (neovisno o principu) je najranije početak travnja 2015.g. čime dolazi do pomaka od minimalno 6 mjeseci. Kako je provedba samog projekta uvjetovana ciklusima utiskivanja i povlačenja plina (inertizacija postrojenja) sa stručnog aspekta te komercijalnog je preporuka projektnog tima provedba projekta u sljedećoj dinamici:

01.06.2016.g. – puštanje u rad kompresora sa pripadajućim strujnim motorom

01.06.2016.g. – 01.10.2016.g. – simultani rad i sinkronizacija nove jedinice sa starima

01.10.2016.g. – kompletna inertizacija postojeće kompresornice te zamjena dvije stare jedinice novima do početka sljedeće sezone utiskivanja – zaključno sa 01.04.2017.g.

4. Procijenjena vrijednost – Navedeno je detaljno razrađeno u svim dosadašnjim analizama te očitovanju na poništeni natječaj i prijedlog daljnjeg postupanja u provedbi projekta. Prema navedenom, a uvažavajući informativne ponude koje smo zaprimili u direktnom kontaktu sa proizvođačima opreme i pružateljima usluge instaliranja opreme te nadopunama feasibility studije ukupna maksimalna procijenjena vrijednost predmeta nabave definirana je u iznosu od 190 mil. kuna što predstavlja značajno niži iznos od onih zaprimljenih u prvom natječaju koji je poništen. Iako se radi o izuzetno kompleksnom projektu kod kojega je teško definirati preciznu realnu cijenu smatra se kako je navedeni iznos dostatan za Ugovaranje ključa u ruke provedbe cjelokupnog projekta
5. Neovisno o odabiru principa po kojemu bi se nastavio postupak realizacije (ključ u ruke ili segmenti) potrebno je bilo izvršiti izmjene Idejnog projekta. Sami scope – opis projekta zahtijevao je neznatne izmjene dok je projektni tim predložio značajnije izmjene u tehničkim specifikacijama te BOQ-i i Specifikacijama za izražavanje cijena. Naime, potrebno je podijeliti specifikacije po logici po kojoj je projektni tim prikupljao ponude te učiniti materijale znatno sadržajnijim i preciznijim. Na taj način postiže se ne samo međusobna usporedivosti pristiglih ponuda već i o usporedivosti sa preciznim kalkulacijama koje je napravio projektni tim (cjenovni aspekt) čime dolazimo u poziciju kvalitetnijih pregovora (licitacija cijene sa potencijalnim ponuđačima).

Temeljem svega navedenog raspisan je novi međunarodni otvoreni natječaj koji je završio početkom mjeseca veljače 2015.g. na kojemu su zaprimljene tri ponude sa značajno

izmijenjenim cijenama u odnosu na prvi natječaj te sa puno kvalitetnijim samim sadržajem tako da se očekuje zaključivanje ugovora sa početkom mjeseca travnja 2015.g.

Zbog dodatnih evaluacija i činjenice kako je poništen prvi natječaj došlo je do pomicanja inicijalno zadanih rokova te je stoga u 2014.g. i realizirano samo 28% planskih vrijednosti međutim mišljenja smo kako je navedeno opravdano jer će u konačnici rezultirati provedbom projekta po puno nižim cijenama, a što je izuzetno važno za napomenuti i po visoko zadanim kriterijima kvalitete jer iz do sada dostupnih podataka vidljivo je kako su svi ponuđači ponudili opremu najviših svjetskih standarda.

2.5. IMOVINSKOPRAVNI POSLOVI

U tijeku 2014. godine uspješno su privedene kraju sljedeće aktivnosti:

- riješeni su svi imovinsko-pravni odnosi sklapanjem ugovora o osnivanju prava služnosti sa vlasnicima parcela na trasi kojom prolazi projekt izgradnje Sustava za zbrinjavanje slojne vode, odnosno u istu svrhu riješeni su i svi upravno-pravni postupci ishodenjem rješenja o nepotpunom izvlaštenju.
- Na trasi izgradnje Podzemnog svjetlovodnog kabela Pf-1 - PF-6 vršeni su višekratni pregovori s vlasnicima zemljišta, sklopljeni su ugovori o osnivanju prava služnosti, odnosno dovršeni odgovarajući postupci izvlaštenja za navedeni projekt ishodenjem rješenja o nepotpunom izvlaštenju.
- U istu svrhu za potrebe oba projekta pribavljena je sva potrebna dokumentacija i sklopljeni su ugovori o pravu korištenja odnosno pravu služnosti s ovlaštenicima upravljanja Hrvatskim vodama, Ministarstvom poljoprivrede, Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom i nadležnom jedinicom lokalne samouprave za zemljišta koja su u vlasništvu Republike Hrvatske.
- Riješeni su svi postupci radi rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na produžetku trase izgradnje Sustava za zbrinjavanje slojnih voda na eksploatacijskom polju Okoli.
- Dovršeni su svi postupci izvlaštenja odnosno prava zakupa zemljišta radi stjecanja vlasništva za bušotine Ok 62 i Ok 63.

- Radi dovršetka izgradnje poslovne zgrade i skladišta i formiranja nove parcele na lokaciji Okoli sklopljen je i proveden u zemljišnim knjigama kupoprodanji ugovor s Marton Josipom.
- Provedeno je ukidanje svojstva javnog dobra, provedena je parcelacija, te je pribavljena sva potrebna dokumentacija, te je u tijeku rješavanje postupka radi stjecanja prava vlasništva na nekretnini u vlasništvu RH u svrhu izgradnje spojnog plinovoda radi povećanja kapaciteta povlačenja plina prenamjenom kontrolno-mjernih bušotina Ok—1D, Ok-20 i Ok-26 u utisno-proizvodne (radne) bušotine.
- U tijeku 2014. aktiviran je projekt rješavanja imovinsko-pravih odnosa sklapanjem ugovora o zasnivanju prava služnosti na trasi projekta Spajanje bušotina Ok-62 i Ok-63 na PF-5.
- U postupku rješavanja naknada štete izvan pojasa služnosti na nekretninama po zahtjevima vlasnika na trasi Sustava za zbrinjavanje slojnih voda i trasi izgradnje Svjetlovodnog kabela provode se postupci po zahtjevima vlasnika.
- U tijeku je pribavljanje relevantne dokumentacije i rješavanja imovinsko-pravnih odnosa u svrhu uknjižbe stečenih prava Podzemnog skladišta plina d.o.o. na bušotinama i bušotinskim krugovima Ok 36-a i Ok 56-a.
- PSP je aktivno učestvovao u pojedinačnom sudskom postupku u predmetima PSP c/a Lacković.
- Regulirani su odnosi sklapanjem ugovora s Hrvatskim šumama radi korištenja šumskog zemljišta na eksploatacijskom polju Grubišno Polje.

2.6. POSLOVI ZAŠTITE

Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu i okoliša je kao i dosada dio poslovne politike PSP-a, kojim se osigurava eliminacija ili smanjenje rizika po zdravlje i sigurnost za sve osobe u radnom okruženju, kao i po okoliš.

Tijekom protekle godine odrađeni su inspekcijski nadzori:

1. Inspekcijski nadzor iz područja zaštite i spašavanja proveden je 19.03.2014. godine.
2. Dana 28.03.2014. godine u prostorijama trgovačkog društva Podzemno skladište plina d.o.o., Pogon PSP OKOLI u Okolima, Naftaplinska 10, obavljen je inspekcijski nadzor nad provedbom mjera iz zaštite okoliša.
3. Inspekcijski nadzor elektroenergetskih postrojenja, uređaja i instalacija te instrumentalne opreme i instalacija rudarskih postrojenja društva PODZEMNO SKLADIŠTE PLINA d.o.o., Okoli od 16. do 19. prosinca 2014. godine, tijekom pridobivanja (povlačenja) plina iz podzemnog skladišta plina u Okolima

Inspekcijski nadzori su prošli uredno, bez kazna i odšteta.

Tijekom 2014. godine iz područja **ZAŠTITE NA RADU** provedene su sljedeće aktivnosti:

1. Obavljena dvadeset i dva (22) zdravstvena pregleda radnika na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada, dva (2) kontrolna zdravstvena pregleda radnika u svrhu utvrđivanja radne sposobnosti i sedam (7) zdravstvenih pregleda radnika koji pri radu koriste računalo.
2. Održane tri (3) sjednice odbora ZNR Podzemnog skladišta plina d.o.o.
3. Obavljeno trideset i šest (36) ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (postrojenje, strojevi komunalne mehanizacije i sredstva za prijenos i prijevoz tereta).
4. Provedeno stručno osposobljavanje dva (2) radnika za strojara kotla.
5. Ispitivanje čimbenika radnog okoliša obzirom na mjesta rada.
6. Nabavljena osobna zaštitna oprema (zaštitna odjeća i obuća, zaštitne rukavice i oprema za zaštitu sluha) za određenu grupaciju radnika.
7. Revidirana lista rizika prema zahtjevima norme iz područja sigurnosti na radu.

8. Osposobljavanje dvadeset i četiri (24) radnika za rad na siguran način i provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.
9. Osposobljavanje dva (2) radnika za rukovatelje viličarom i dva (2) radnika za rukovatelja autodizalicom.
10. Izrada procjene opasnosti prema pravilima zaštite na radu za lokaciju Zagreb.
11. Izrada procjene ugroženosti i operativnog plana zaštite i spašavanja za lokaciju Okoli.
12. Izrada projekta sustava za uzbunjivanje za lokaciju Okoli.

Tijekom 2014. godine nije zabilježen niti jedan izvanredni događaj, a evidentirana je jedna lakša ozljeda na radu.

Mjere zaštite na radu provođene su redovito i u opsegu predviđenom zakonskom regulativom kao i internim aktima Društva.

ZAŠTITA OD POŽARA se tijekom cijele godine provodila sukladno važećoj zakonskoj regulativi.

Mjere zaštite od požara obuhvaćale su provedbu preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija i to:

1. Ispitivanje sustava za dojavu požara, sustava za gašenje požara pomoću CO₂, plinodojavnog sustava za detekciju metana (CH₄), hidrantske mreže i sigurnosne rasvjete na lokaciji Okoli.
2. Periodični servisni pregled prijenosnih i prijevoznih vatrogasnih aparata na lokaciji Okoli i Zagreb.
3. Umjeravanje uređaja za detekciju i mjerenje eksplozivnih plinova.
4. Korištenje vatrogasnih usluga pri izvođenju rudarskih radova na lokaciji Okoli.
5. Godišnji pregled stanja dimnjaka na lokaciji Okoli.
6. Izrada projekta izvedenog stanja unutarne hidrantske mreže za lokaciju Zagreb.
7. Ispitivanje unutarne hidrantske mreže i sustava za dojavu požara na lokaciji Zagreb.
8. U sklopu dogradnje postrojenja na lokaciji Okoli postojećem sustavu za zaštitu od požara, pridodan novi dio sustava za dojavu požara, vanjska i unutarnja hidrantska mreža, prijenosni vatrogasni aparati i sigurnosna rasvjeta

Priključivanje Republike Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. rezultiralo je izmjenama i dopunama te donošenjem niza novih zakonskih propisa iz područja ZAŠTITE OKOLIŠA i prirode koji su usklađivani s direktivama EU. Obveze i ograničenja koji proizlaze iz zakonskih propisa predstavljalo je u protekloj godini novi izazov PSP-u.

PSP d.o.o. kontinuirano prati i analizira utjecaj svojih poslovnih procesa na okoliš. Najvažniji su pokazatelji utjecaja emisije onečišćujućih tvari u okoliš te količina i zbrinjavanje nastalog proizvodnog otpada.

U tu svrhu provedene su sljedeće aktivnosti:

1. Povremena mjerenja onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (malih i srednjih uređaja za loženje i motora s unutrašnjim izgaranjem).
2. Zbrinjavanje otpada sukladno važećoj zakonskoj regulativi iz područja o postupanju s otpadom, pri čemu je u protekloj godini nastala jedna vrsta komunalnog neopasnog otpada i šest vrsta proizvodnog opasnog otpada.
3. Određivanje analitičkih pokazatelja prema trenutnom uzorku sanitarnih i zauljenih otpadnih voda od ovlaštenog laboratorija, a prema graničnim vrijednostima iz vodopravne dozvole.
4. Dostava podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš, putem jedinstvenog registra o ispuštanju, prijenosu i odlaganju onečišćujućih tvari i otpada u okoliš za proteklu godinu.
5. Revidirana lista značajnih aspekata okoliša prema zahtjevima norme iz područja zaštite okoliša.

Sve odrađene aktivnosti su provedene u cilju eliminacije eventualnih odstupanja od mjera propisanih zakonskom regulativom te u slučajevima u kojima su zabilježena odstupanja pokrenute su konkretne aktivnosti/projekti koji bi trebali takva odstupanja svesti u za predviđene zakonske okvire.

Pored navedenih aktivnosti na godišnjoj razini iz područja zaštite okoliša, od strane ECOINA d.o.o. je u veljači/ožujku 2014. godine provedeno utvrđivanje stanja onečišćenosti tla i podzemnih voda na lokaciji postrojenja PSP d.o.o., Okoli.

Naime, prema provedenoj analizi stanja zaštite okoliša i socijalne zaštite odnosno akcijskom planu zaštite okoliša Europske banke za obnovu i razvoj, društvo Podzemno skladište plina d.o.o. je bilo u obvezi utvrditi stanje tla i podzemnih voda u prostorima oko podzemnih spremnika.

Cilj utvrđivanja stanja tla i podzemnih voda u području ugrađenih podzemnih spremnika je ustanoviti prisutnost onečišćenja uzrokovano mogućim propuštanjem spremnika odnosno curenjem uskladištenih kemikalija. Utvrđivanjem prisutnosti onečišćenja podzemlja u području spremničkih zona, uzimajući u obzir kriterije koji određuju granične vrijednosti pokazatelja onečišćenja za tlo i podzemne vode, definira se potreba za provedbom sanacijskih aktivnosti kako bi se eliminirale daljnje štete u okolišu.

Spomenuta aktivnost je započeta analizom postojećeg stanja, reinterpetacijom prijašnjih analiza spremnika koji se nalaze na lokaciji PSP Okoli. Zatim je uslijedila provedba samih istražnih radova: izvedeno je 7 istražnih piezometarskih bušotina, provedeno je uzorkovanje i ispitivanje tla i podzemnih voda na definirane pokazatelje onečišćenja karakteristične za uskladištene medije, provedena su hidrološka mjerenja, te mjerenja osnovnih fizikalno-kemijskih karakteristika podzemnih voda. Istražni radovi su izvedeni u veljači 2014. godine.

Utvrđena je slaba opterećenost tla naftnim ugljikovodicima u svim bušotinama na temelju sadržaja mineralnih ulja i ukupnih PAH. Izmjerene koncentracije ne uvjetuju provedbu sanacijskih aktivnosti.

Osim tla iz istih piezometarskih bušotina analizirana je i podzemna voda na pokazatelje mineralna ulja, ukupna ulja i masti i PAH. Izmjerene su niske vrijednosti sva tri pokazatelja.

Pored navedenih pokazatelja, analizirani su i pokazatelji KPK i BPK5 u podzemnim vodama u području oko podzemnih spremnika koji nisu naftnog porijekla i to metanola, antifrizna i trietilenglikola. Prema dobivenim vrijednostima KPK i BPK5 ustanovljeno je da podzemna voda nije onečišćena s obzirom na izmjerene niske vrijednosti KPK i BPK5.

Ispitivanja fizikalno-kemijskih parametara su pokazala da nema značajnih odstupanja vrijednosti pojedinih pokazatelja generalno uzimajući u obzir sve piezometre.

Zaključak:

Iz dobivenih rezultata istražnih radova, s obzirom na dobivene vrijednosti ispitivanih pokazatelja onečišćenja u tlu i podzemnim vodama u neposrednom okolišu podzemnih spremnika, zaključuje se da nije poremećen integritet i cjelovitost predmetnih podzemnih spremnika koji su mogli dovesti do onečišćenja podzemlja uzrokovano curenjem uskladištenih tekućih medija.

Bez obzira što je spomenutim istražnim radovima u protekloj 2014. godini potvrđena cjelovitost ugrađenih podzemnih spremnika, radi njihove kontrole se planira kontinuirano u budućnosti nastaviti s monitoringom podzemne vode i tla.

Kao jednu od najvažnije provedene aktivnosti iz područja zaštite okoliša u prethodnoj godini potrebno je spomenuti i postupak pokretanja izrade studije utjecaja na okoliš u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Kako za podzemno skladište plina na lokaciji Okoli ne postoji izrađena studija o utjecaju na okoliš, prema zahtjevima propisa bilo je potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš postojećeg dijela postrojenja uključujući nove zahvate u okolišu (izgradnja novih radnih bušotina Ok-62 i Ok-63, rekonstrukcija kompresorske stanice i izgradnja sustava za zbrinjavanje slojnih voda), a u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o procjeni radi povećanja i poboljšavanja sustava podzemnog skladišta plina.

Prema Pravilniku o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08, 67/09) predmetni zahvat podzemno skladište plina se nalazi na popisu zahvata za koje je obvezna procjena utjecaja zahvata na okoliš. Cilj izrade studije o utjecaju na okoliš je procjena utjecaja predmetnog zahvata na sve sastavnice okoliša i opterećenja okoliša, te propisivanje mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša kako bi se negativni utjecaji na okoliš eliminirali i/ili smanjili na prihvatljivu razinu.

U skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Zakonom o zaštiti prirode postupak obuhvaća i ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Kao dio spomenutog postupka pristupilo se izradi (ECOINA d.o.o.; ožujak 2014. godine) elaborata prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu u skladu s Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN 118/09). Na prethodnu ocjenu je potrebno bilo ishoditi Potvrdu/Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode o prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu. Isto se ishodilo

29.svibnja 2014. godine kada je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izdalo Rješenje prema kojemu je namjeravani zahvat – podzemno skladište plina Okoli s povećanjem kapaciteta, rekonstrukcijom kompresornice i zbrinjavanjem slojnih voda, prihvatljiv za ekološku mrežu, te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.

Pristupilo se izradi same studije o utjecaju na okoliš podzemnog skladišta plina Okoli pod nazivom Studija o utjecaju na okoliš podzemnog skladišta plina Okoli s izgradnjom novih radnih bušotina Ok-62 i Ok-63, rekonstrukcijom kompresorske stanice i izgradnjom sustava za zbrinjavanje slojnih voda, a u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, a čija je izrada ugovorena u ožujku 2014.g. (ECOINA d.o.o.).

Nakon uredno provedene I. sjednice Savjetodavnog stručnog povjerenstva Ministarstva zaštite okoliša i prirode u postupku procjene utjecaja na okoliš, te revidiranja studije zbog neznatnih primjedbi, uslijedila je javna rasprava početkom 2015.godine.

Finaliziranje čitavog postupka procjene utjecaja na okoliš, čiji je glavni dio izrada studije, se očekuje tijekom travnja 2015. godine.

Uz investicije koje su vezane uz postojeće skladište na lokaciji Okoli društvo PSP d.o.o. je pokrenulo u protekloj godini kapitalne remonte postojećih bušotina na lokaciji eksploatacijskog polja ugljikovodika Grubišno Polje gdje se planira izgradnja podzemnog skladišta prirodnog plina. Budući da se građevine namijenjene skladištu koje uključuju podzemna skladišta plina nalaze na popisu zahvata Priloga i Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08 i 67/09), neizostavna je izrada studije o utjecaju na okoliš i za ovu lokaciju.

Studiju o utjecaju na okoliš podzemnog skladišta plina Grubišno Polje, čija je izrada ugovorena u travnju 2014.g. (ECOINA d.o.o.), je potrebno izraditi u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, te ostalim prethodno navedenim propisima.

Kao i kod izrade studije o utjecaju okoliša za lokaciju Okoli, postupak obuhvaća i ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Kao dio spomenutog postupka pristupilo se izradi (EKONERG d.o.o.; studeni 2014. godine) elaborata prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu u skladu s Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti plana, programa zahvata za ekološku mrežu (NN 118/09).

Dobivanje Rješenja o planiranom zahvatu „Izgradnja podzemnog skladišta prirodnog plina na eksploatacijskom polju Grubišno Polje“ u odnosu na ekološku mrežu je ishođeno u I. kvartalu 2015. godine. Po dobivenom predmetnom Rješenju, postupak se dalje realizira u smislu pokretanja izrade same studije utjecaja na okoliš, čija finalna izrada se očekuje u drugoj polovici 2015. godine.

3. TEMELJNA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

3.1. RAČUN DOBITI I GUBITKA

Račun dobiti i gubitka za 2014. godinu iskazuje sljedeći rezultat:

- ukupni prihodi	175.117 tis. kuna
- ukupni rashodi	100.221 tis. kuna
- bruto dobit	74.896 tis. kuna
- porezna obveza	15.156 tis. kuna
- neto dobit	59.740 tis. kuna

Tablica 5. Prikaz računa dobiti i gubitka po godinama

u 000 kn

OPIS	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	4
Ukupni prihodi	160.010	160.822	175.117
Ukupni rashodi	111.409	108.375	100.221
Bruto dobit	48.602	52.447	74.896
Porez na dobit	9.859	10.412	15.156
Neto dobit	38.743	42.035	59.740

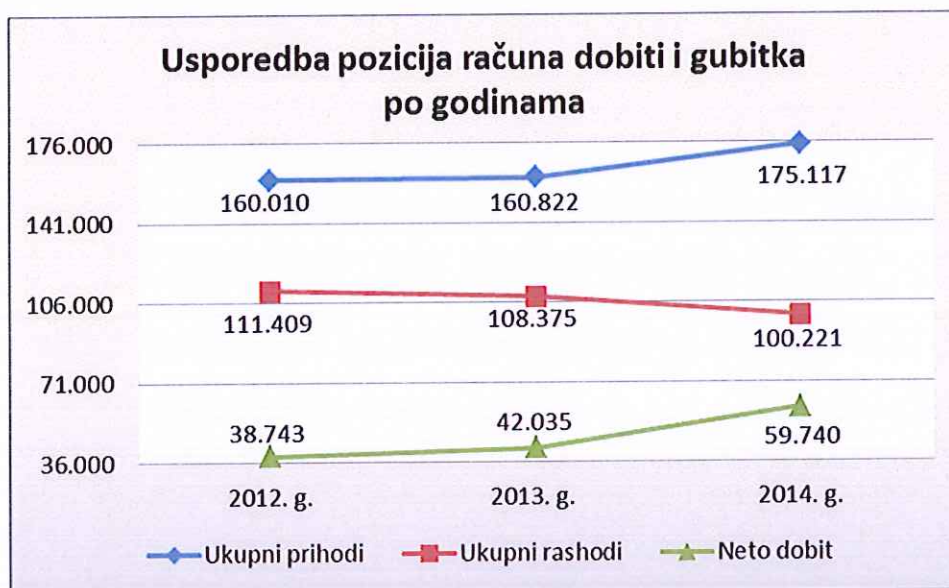
Društvo PSP d.o.o. je u 2014. godini pozitivno poslovalo i ostvarilo bruto dobit u iznosu od 74.896 tis. kuna što je povećanje od 42,80% u odnosu na prethodnu godinu. Neto dobit na kraju 2014. godine utvrđena je u iznosu od 59.740 tis. kuna.

Ukupni prihodi u 2014. godini veći su za 8,89 % u odnosu na prethodnu godinu i to u segmentu poslovnih prihoda povećanje od 11,31% i smanjenje financijskih prihoda od 41,67%. Ukupni rashodi manji su za 7,52% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi rashoda značajni su materijalni troškovi koji su manji za 24,85%, troškovi osoblja koji su veći za 5,50%, te troškovi amortizacije koji su veći za 5,87% u odnosu na prethodnu godinu. Uz prikazano povećanje ukupnih prihoda i smanjenje ukupnih rashoda poslovna 2014. godina završila je sa ostvarenim povećanjem dobiti od 42,12%.

Prikaz kretanja ukupnih prihoda, ukupnih rashoda i neto dobiti u razdoblju 2012. godine do 2014. godine prikazuje Slika 14.

Slika 10. Usporedba pozicija računa dobiti i gubitka po godinama

Prihodi

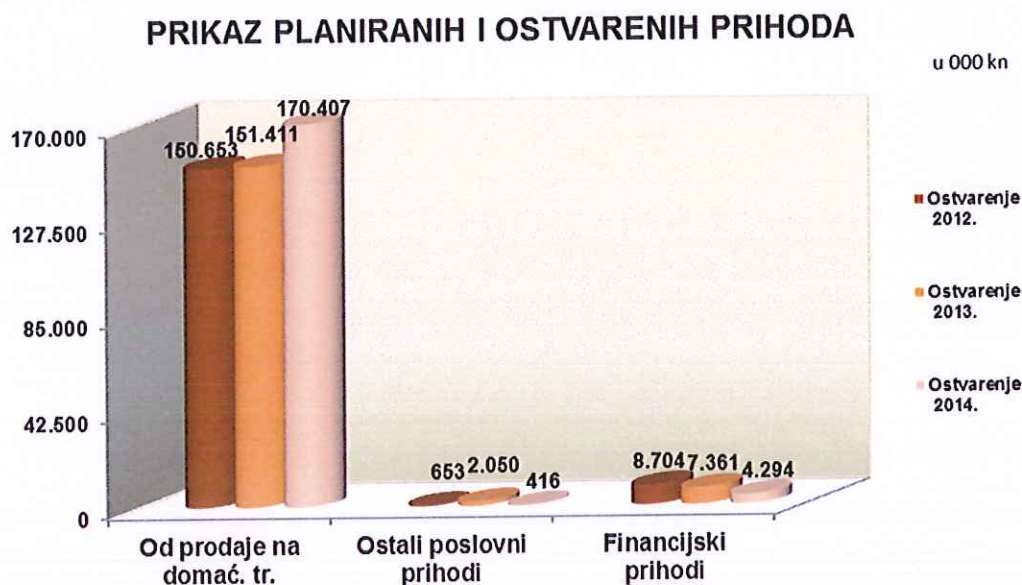
U promatranom razdoblju Podzemno skladište plina d.o.o. ostvarilo je ukupne prihode u iznosu od 175.117 tis. kuna, koji se dijele na:

- prihode od prodaje na domaćem tržištu 170.407 tis. kuna
- ostali poslovni prihodi 416 tis. kuna
(odštete od osiguravajućeg društva, prihodi od penala dobavljačima)
- financijske prihode 4.294 tis. kuna
(prihodi od kamata, pozitivnih tečajnih razlika i nerealizirani prihodi financijske imovine)

Tablica 6. Ukupni prihodi - plan i ostvarenje

u 000 kn

OPIS	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	5
Od prodaje na domać. tr.	150.653	151.411	170.407
Ostali poslovni prihodi	653	2.050	416
Financijski prihodi	8.704	7.361	4.294
UKUPNI PRIHODI	160.010	160.822	175.117

Slika 11. Ukupni prihodi - plan i ostvarenje

Ukupno ostvareni prihodi u promatranom razdoblju ostvareni su na razini 104,26% u odnosu na ukupne planirane prihode za 2014. g. Ukupne prihode čine poslovni i financijski prihodi.

Prihodi od prodaje na domaćem tržištu (prihodi iz osnovne djelatnosti) u promatranom razdoblju 2014. godine veći su za 18.996 tis. kuna odnosno 12,55% u odnosu na isto razdoblje 2013. godine. Navedeno povećanje rezultat je nove Metodologija obračuna tarifnih stavki i dozvoljenog prihoda koja je na snazi od 01. travnja 2014.g. (donesena od strane regulatora), što utječe na iznos poslovnih prihoda, no povećanje poslovnih prihoda rezultat je i prihoda od nestandardne usluge – prodaja nepovučenog plina, koja je provedena u travnju i svibnju ove godine. Za iznos ostvarenog prihoda od prodaje nepovučenog plina (15.295 tis. kn) biti će korigiran iznos dozvoljenog prihoda u slijedećem regulatornom razdoblju.

Prihod od prodaje nepovučenog plina:

Do 31.03.2014.g. na snazi je bio petogodišnji Ugovor o zakupu ukupnih skladišnih kapaciteta s jednim kupcem (Prirodni plin). Po isteku navedenog Ugovora omogućen je pristup trećoj strani, sukladno Zakonu o tržištu plina, te su ukupni skladišni kapaciteti ponuđeni na tržištu. Budući da Prirodni plin d.o.o. nije zakupio dostani kapacitet skladišta s obzirom na količinu nepovučenog

plina u skladištu do dana isteka Ugovora, Društvo je u travnju, sukladno važećim Pravilima korištenja sustava skladišta plina, provelo otvoreni postupak prodaje nepovučenog plina. Postupak prodaje nepovučenog plina proveden je tijekom travnja u četiri kruga. Na početku ovoga postupka ukupno nepovučena količina plina, iznad količine zakupljenih kapaciteta, iznosila je 1.828.174.714 kWh te je u četvrtom krugu prvoga postupka prodano 1.000.000.000 kWh HEP-u i 38.000.000 kWh Plinacro-u. S obzirom da u prvom postupku prodaje nije prodana ukupna nepovučena količina, u svibnju je proveden drugi postupak prodaje.

Drugi postupak prodaje proveden je u četiri kruga. Na početku drugoga postupka prodaje ukupno nepovučena količina plina, iznad količine zakupljenih kapaciteta, iznosila je 761.209.634 kWh te je u drugom krugu drugoga postupka MET Croatia Energy Trade d.o.o. kupio 635.000.000 kWh. Provedeni su i treći i četvrti krug drugoga postupka no nije više zaprimljena ni jedna ponuda. Na početku četvrtog odnosno zadnjeg kruga u drugom postupku prodaje ukupna nepovučena količina plina, iznad količine zakupljenih kapaciteta, iznosila je 33.312.151 kWh što je mala količina te nije pokretan treći postupak prodaje.

Ostali poslovni prihodi čine 0,24% ukupnih prihoda razdoblja, a najznačajniji su prihodi od naplaćenih odšteta s naslova osiguranja imovine od osiguravajućeg društva (75,24% od ukupnih ostalih poslovnih prihoda). Smanjenje ostalih poslovnih prihoda u odnosu na prošlu godinu je iz razloga što je u promatranom razdoblju 2013. godine bilo naplaćeno 891 tis. kuna više odšteta od osiguravajućih društva.

Smanjenje financijskih prihoda za 41,67% u odnosu na isti period 2013. godine rezultat je:

- manjeg raspoloživog iznosa za oročavanja slobodnih novčanih sredstava u 2014. godini iz razloga povećanja kratkoročnih obveza prema dobavljačima koje su u cijelosti financirane iz kumuliranih sredstava prijašnjeg razdoblja. Zbog intenzivno pokrenutih postupaka nabave materijala i opreme za realizaciju planiranih investicijskih projekata, tekućeg održavanja opreme i isplate dobiti vlasniku (Plinacro d.o.o.) izražena je veća potreba za likvidnošću,
- financijski prihodi u poslovnim knjigama, tijekom poslovne godine, evidentiraju se u trenutku isplate kamata, te evidentiranje istih ovisi o dospijeću ugovora i isplati ostvarenih kamata na oročene depozite u izvještajnom razdoblju,
- znatnog smanjenja kamatnih stopa na financijskom tržištu, a sve utemeljeno u kretanjima cijena pasivnih kamatnih stopa na bankarskom tržištu koje ukazuju na viškove likvidnosti

kojima financijske institucije raspolažu te samim time na značajan pad navedenih kamatnih stopa i

- negativnih trendova kretanja tečajeva što se uvelike odrazilo i na prihode od tečajnih razlika.

Utjecaj tržišnih kretanja na prihode/izvještaj tržišnih kretanja strateških roba:

Do 31. ožujka 2014. Podzemno skladište plina d.o.o. je imalo samo jednog korisnika sustava skladišta plina, a temeljem petogodišnjeg ugovora o skladištenju. Od 1. travnja 2014. Podzemno skladište plina d.o.o. omogućilo je pristup skladištu plina trećoj strani čime je liberalizirano tržište na području usluge skladištenja, koja je na transparentan način ponuđena svim zainteresiranim energetske subjektima na tržištu plina, koji za pristup skladištu udovoljavaju propisanim zakonskim uvjetima.

U svojstvu operatora sustava skladišta plina odnosno energetske subjekta koji djelatnost skladištenja plina obavlja kao javnu uslugu Podzemno skladište plina d.o.o. obvezno je u pružanju javne usluge osigurati:

- primjenu utvrđenog iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina prema reguliranim uvjetima,
- sigurnost i pouzdanost opskrbe i
- kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, zdravlja, života i imovine građana.

Regulirani pristup treće strane temelji se na objavljenoj metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za energetske djelatnost skladištenja plina, koja se primjenjuje objektivno i jednako za sve sudionike na tržištu plina.

Cijene usluga skladištenja definirane su Odlukom o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina (NN 28/14), donesenog na temelju Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina (NN 22/14) kao i Cjenikom nestandardnih usluga donesenog temeljem Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i javnu uslugu opskrbe plinom (NN 158/13).

Prvo regulacijsko razdoblje započelo je danom stupanja na snagu Odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina odnosno 1. travnja 2014., a završit će 31. prosinca 2016. Sljedeća regulacijska razdoblja trajat će po pet godina.

Glavna značajka Metodologija je da se ista zasniva na metodi poticajne regulacije, odnosno na metodi maksimalno dozvoljenog prihoda (revenue cap).

Planirani dozvoljeni prihod treba pokriti opravdane troškove poslovanja koji se ostvaruju pri obavljanju energetske djelatnosti skladištenja plina te osigurati prinos od reguliranih sredstava. Uz Plinacro d.o.o., krajem 2014. na tržištu plina Republike Hrvatske bilo je registrirano 55 opskrbljivača plinom, dva trgovca plinom i jedan proizvođač prirodnog plina (koji posjeduje dozvolu za energetske djelatnosti isporuke i prodaje prirodnog plina iz vlastite proizvodnje). Obzirom da imaju zakonsko pravo pristupa skladištu, svi su oni potencijalni korisnici usluga skladištenja. Zaključno, od 01.04.2014.g. svi zainteresirani energetske subjekti su pod istim (propisanim) uvjetima i po reguliranoj cijeni imali pravo pristupa sustavu skladišta plina.

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o određivanju prioriteta prilikom provođenja postupka za raspodjelu kapaciteta sustava skladišta plina opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu plina od 27. veljače 2014., PSP je opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu plina na rok iz navedene odluke dodijelio 70% raspoloživih standardnih paketa skladišnih kapaciteta na rok od tri godine. Osim s opskrbljivačem na veleprodajnom tržištu, PSP je ugovorio uslugu skladištenja s još četiri energetska subjekta.

Pozicija PSP-a, odnosno Operatora sustava skladišta plina mora se promatrati u okviru Europskog plinskog tržišta, koje ne može funkcionirati bez plinskih skladišta. Skladišta plina imaju svoju tržišnu vrijednost jer omogućavaju sigurnu opskrbu plinom, fleksibilnost isporuke i optimizaciju portfelja. Skladišta plina pozitivno utječu na cijeli plinoopskrbni sustav jer smanjuju izloženost proizvodnih bušotina zahtjevima za fleksibilnom isporukom plina i na taj način produljuju životni vijek proizvodnih polja. Osim toga skladišta plina smanjuju troškove transporta vezane uz izgradnju kompresora na transportnom sustavu te povremena zagušenja transportnog sustava čime osiguravaju stabilnost sustava. Generalno gledajući danas u Europi ima dovoljno skladišnih kapaciteta, ali pozicija RH i činjenica da zemlje u regiji (Slovenija, BIH) nemaju svoje skladišne kapacitete pruža komparativnu prednost Operatoru sustava skladišta plina pod uvjetom dodatnih ulaganja u povećanja kapaciteta utiskivanja/povlačenja.

Možemo konstatirati da su kapaciteti podzemnog skladišta plina u Okolima dostatni za sadašnje potrebe domaćeg tržišta samo i isključivo u kontekstu radnog volumena. Kapaciteti povlačenja za pokrivanje potrošnje tijekom ogrjevne sezone su nedostatni. Vršno skladište plina je neophodno Republici Hrvatskoj radi povećanja kapaciteta povlačenja plina, sigurnosti opskrbe plinom, ali i razvoja tržišta plina. Ono je neophodno Operatoru kako bi ostao konkurentan u odnosu na cijene fleksibilnosti koje trgovci i opskrbljivači nude na tržištu.

Diversifikacija dobavnih pravaca, razvoj novih interkonekcija sa protokom u oba smjera, gradnja novih skladišnih kapaciteta, regionalna suradnja te harmonizacija regulatornog okvira novi su izazovi u čijim okvirima će djelovati Podzemno skladište plina d.o.o. u narednom razdoblju.

U Tablici 5. prikazan je pregled strukture ostvarenih ukupnih prihoda u 2012., 2013. i 2014. godini.

Tablica 7. Struktura ukupnog prihoda

Opis	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	4
	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn
A) UKUPNO PRIHODI IZ OSNOVNE DJELATNOSTI	151.306	153.461	170.823
PRIHODI OD PROD PROIZ I USLUGA-DOM TRŽIŠ	150.618	151.326	169.244
PRIHODI OD PRODAJE-POVEZANA PODUZEĆA	35	85	1.163
OSTALI PRIHODI-PENALI,NAPLATA ŠTETE OD OSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA, PRIHOD OD UKIDANJA REZERVIRANJA	637	2.042	416
OSTALI PRIHODI OD PRODAJE DUG. IMOVINE	16	8	0
B) UKUPNO FINACIJSKI PRIHODI	8.704	7.361	4.294
PRIHOD OD KAMATA	7.826	6.276	3.651
PRIHODI OD POZITIVNIH TEČAJNIH RAZLIKA	878	1.085	497
NEREALIZIRANI DOBICI (PRIHODI) FINACIJSKE IMOVINE	0	0	146

Prihodi od prodaje povezanim poduzećima odnose se na pružanje usluge skladištenja plina tvrtci majci – PLINACRO d.o.o. koja je ugovorila jedan SBU koji joj je neophodan za eventualna potrebna uravnoteženja sustava.

Rashodi

Ukupni rashodi su na razini 91,89% od ukupnih planiranih za 2014. g. U izvještajnom razdoblju 2014. g. ukupni rashodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 100.221 tis. kuna i to:

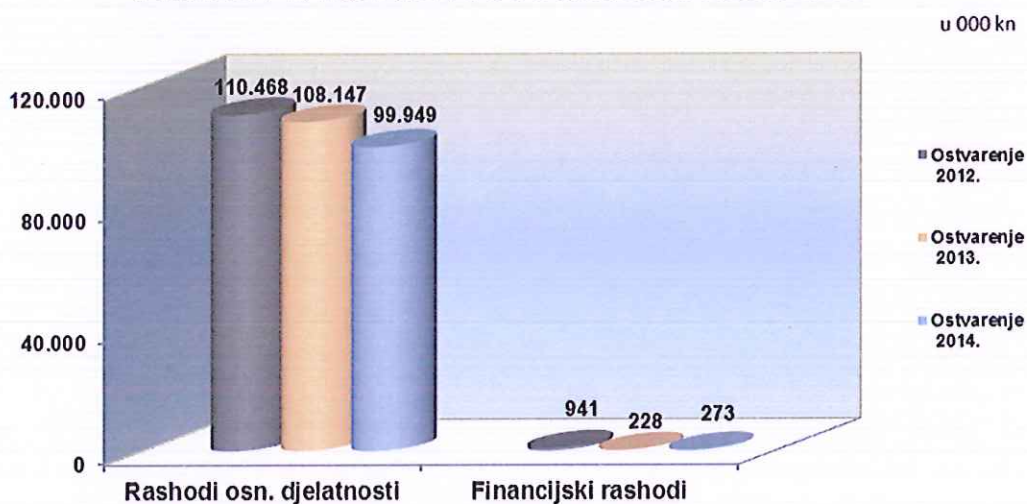
- rashodi osnovne djelatnosti 99.949 tis. kuna
- financijski rashodi (negativne tečajne razlike i kamate) 273 tis. kuna

Tablica 8. Ukupni rashodi - plan i ostvarenje

u 000 kn

OPIS	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	5
Rashodi osn. djelatnosti	110.468	108.147	99.949
Financijski rashodi	941	228	273
UKUPNI RASHODI	111.409	108.375	100.221

PRIKAZ PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA

Slika 12. Ukupni rashodi - plan i ostvarenje

Ukupni rashodi osnovne djelatnosti su u 2014.g. manji za 7,52% u odnosu na isti period prošle godine.

Najznačajnija smanjenja troškova evidentirana su kod:

- troškova interne potrošnje plina kao energenta (manji za 30%) i to zbog:
  - kupnje plina za pogonsku potrošnju po nižoj cijeni u 2014.g. nego u 2013.g.
  - manja potrošnja zbog poboljšanih radnih karakteristika opreme nakon provedenog remonta
- troškova zakupa i najma (manji za 35% u odnosu na isto razdoblje prošle godine iz razloga preseljenja Društva u vlastite prostore i otkazivanja najma poslovnih prostora),
- troškova utrošenih rezervnih dijelova (manji za 51%)

Financijski rashodi (negativne tečajne razlike) su povećani (za 19,30%) u odnosu na isti period 2013.g. iz razloga izrazito nestabilnih i nepovoljnih tečajeva na financijskom tržištu.

Tablica 9. Struktura ukupnih rashoda

Opis	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	4
	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn
A) UKUPNO RASHODI IZ OSNOVNE DJELATNOSTI	110.468	108.147	99.949
TROŠKOVI SIROVINA I MATERIJALA	34.494	32.457	23.612
UTROŠENE SIROVINE I MATERIJAL	3.538	3.973	5.370
UTROŠENA ENERGIJA	23.642	19.335	13.623
UTROŠENI REZERVNI DIJELOVI	7.176	8.884	4.334
OTPIS SITNOG INVENTARA	138	265	285
NABAVNA VRIJEDNOST PRODANE ROBE	0	32	17
OSTALI VANJSKI TROŠKOVI (TROŠKOVI USLUGA)	14.549	16.754	13.376
PRIJEVOZNE USLUGE	1.022	638	668
USLUGE ODRŽAVANJA	4.139	8.789	6.694
TROŠKOVI ZAKUPA I NAJAMNINA	0	0	1.585
TROŠKOVI PROPAGANDE, REKLAME, SPONZORSTVA	3.000	2.447	748
NAKNADE PRI REGISTRACIJI	697	632	15
KOMUNALNE I OSTALE USLUGE	14	14	716
OSTALE USLUGE (ODVJETNIČKE, INFORMATIČKE, ČUVARSKE, INTELEKTUALNE I SL.)	809	967	2.950
AMORTIZACIJA	42.783	40.082	42.435
OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA (NEMATERIJALNI)	5.572	5.559	6.515
NEOTPISANA VRIJEDNOST OTUD. I RASHO DUG. IMOVINE	0	269	7
NAKNADE TROŠ. PRIJEVOZA NA RAD I SL.PUT	735	593	594
NAKNADE HONORARI I DRUGI DOHODAK	204	133	116
REPREZENTACIJA	185	246	245
PREMIJE OSIGURANJA	1.827	1.779	1.728
POREZI KOJI NE OVIŠE I POSL REZULTATU	200	165	167
DOPRINOSI KOJI NE OVIŠE O POSL REZULTATU	649	739	1.411
BAKNARSKÉ USLUGE I ČLANARINE UDRUŽENJIMA	251	304	381
OST. TROŠ. (OBRAZOVANJE, ADMINI.PRISTOJBE, DONACIJE, I SL.)	659	762	663
VRIJEDNOSNA USKLAĐENJA I REZERVIRANJA	679	471	1.115
JUBILARNE NAGRADE, DAR DJECI, NEOPOREZIVA POMOĆ ZAPOSLENIMA	183	98	88
TROŠKOVI OSOBLJA	13.068	13.263	13.994
NETO NADNICE I PLAĆE	7.186	7.485	7.807
POREZI I DOPRINOSI IZ PLAĆA	4.109	4.025	4.182
DOPRINOSI NA BRUTO PLAĆE	1.774	1.753	2.005
B) UKUPNO FINACIJSKI RASHODI	941	228	273
KAMATE	0	0	1
NEGATIVNE TEČAJNE RAZLIKE	941	228	272

Troškovi zaposlenih

Plaće i ostala primanja zaposlenika temelje se na relevantnim zakonskim propisima, te Kolektivnom ugovoru potpisanom sa sindikatima u prosincu 2013. godine na razdoblje od godinu dana. Iskazane troškove osoblja, u iznosu od 14.675 tis. kuna, čini trošak bruto plaće u iznosu od 11.989 tis. kuna uvećan za doprinose na bruto plaće, u iznosu od 2.005 tis. kuna i za ostale naknade po Kolektivnom ugovoru u iznosu od 682 tis. kuna.

U usporedbi sa istim razdobljem prošle godine na dan 31.12.2014. Društvo ima 3 zaposlenika više odnosno 4,17%, te su ukupni troškovi osoblja porasli za 5,15%, ali djelomično i zbog aktivnosti koje Društvo nije u mogućnosti planirati ni utjecati na njih, a radi se o povećanju stope doprinosa na plaću za zdravstveno osiguranje sa 13% na 15% od travnja 2014.g. te isplate potpora radnicima za slučajeve smrti u obitelji i dužem bolovanju, sukladno Kolektivnom ugovoru.

Iz priložene tablice koju donosimo u nastavku dokumenta vidljivo je kako je unazad posljednje tri godine došlo do povećanja ukupnog broja zaposlenih za osam novih djelatnika.

Navedeno je bilo nužno prvenstveno iz sljedeća dva osnovna razloga:

- Transformacija skladišta u tržišno skladište koje mora tržištu ponuditi nove proizvode i usluge kako bi bilo konkurentno, a kako bi isto tako u svom reguliranom poslovanju bilo usklađeno sa svim važećim propisima
- Provedba investicijskih aktivnosti koje zahtijevaju specifična znanja i kompetencije

Djelatnost skladištenja plina kao tržišna djelatnost u RH nije postojala do unazad posljednje dvije godine. Naime, INA kao vlasnik, a u razdoblju od 2009-2014.g. kao jedini korisnik usluge skladištenja plina, je izgradila Okole isključivo poradi zbrinjavanja viškova proizvedenog plina na svojim eksploatacijskim poljima. Ostale performanse (brzina odaziva, portfelj proizvoda, razvoj sekundarnog tržišta) nisu bile u fokusu pažnje kao ni istražne radnje kojima bi se eventualno otkrile nove mogućnosti proširenja kapaciteta.

Od 2009.g. pa sve do 2014.g. društvo PSP je imalo jednog ugovornog partnera i uopće nije imalo komercijalne službe koje su trebale prije svega zainteresirati potencijalne kupce da ugovore uslugu skladištenja plina, a zatim i prodati te iste kapacitete te voditi brigu o daljnjem razvoju

proizvoda u skladu sa željama i potrebama svojih kupaca. Uz sve to potrebno je napomenuti kako komercijalni nastup mora biti u skladu i sa regulatornim okvirom kao i sa svim odredbama EU-a.

Društvo PSP d.o.o. ima konkurenciju u neposrednom okruženju koje raspolaže sa puno boljim tehnološkim rješenjima i mogućnostima kao i konkurenciju u vidu trgovaca plinom jer potencijalni korisnik mora fleksibilnost osigurati ili kroz ugovaranje skladišta ili kroz ugovaranje fleksibilnosti dobave putem sa trgovcima plina.

Bez dodatnih zaposlenika društvo PSP ne bi moglo ostvariti sve što je i ostvarilo u proteklom regulatornom razdoblju, a o čemu je izvještavalo kako vlasnika tako i mjerodavna nadležna Ministarstva. Prema svim izvještajima i planovima koje je management PSP-a distribuirao kako vlasnicima tako i nadležnim ministarstvima bilo je potpuno razvidno kako se prvo mora ići prema zapošljavanju dodatne radne snage i to izuzetno educirane radne snage kako bi navedeni svojim znanjem stvorili preduvjete za razvoj novih proizvoda, prilagodbu EU regulativi i stvaranju product management-a jer samo custom made proizvodi (umjesto postojećeg SBU-a) mogu jamčiti povećanje prihoda.

Društvo PSP ima prirodnu barijeru u mogućnostima ostvarenja prihoda jer geološke strukture omogućavaju određene kapacitete koje nije moguće mijenjati stoga je ili rast moguć kroz razvoj posebnih proizvoda ili pak kroz istraživanje i razvoj novih potencijalnih ležišta. Da prijašnji vlasnik nije imao namjeru prodati taj segment svog poslovanja i da je ulagao kako u infrastrukturu Okola te u istražne radnje na novim potencijalnim lokacijama tada ni broj djelatnika ne bi u 2009. godini bio 51 već značajno veći, a isto tako bi omjer broja zaposlenika STU-SRI bio obrnuti nego što je zatečeno stanje.

Društvo PSP u kontinuitetu radi organizacijske prilagodbe, a sve sa ciljem prilagodbe situaciji na tržištu pa je tako planom predviđena realokacija djela zaposlenika iz Sektora PF u Sektor razvoja pa će tako isti u 2015.g. brojati 8 zaposlenika dok će poslovne funkcije pasti na 17 zaposlenika uz napomenu kako će određeni broj djelatnika iz PF i nadalje aktivno sudjelovati u radu projektnih timova koji su zaduženi za provedbu investicijskih aktivnosti.

U tablici 10 prikazan je usporedni pregled troškova zaposlenih.

Tablica 10. Troškovi plaća zaposlenih

u 000 kn

Struktura troškova zaposlenih	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	4
TROŠKOVI PLAĆA			
Neto plaće i nadnice	7.187	7.486	7.807
Neto plaće	6.670	7.238	7.569
Neto naknade	70	70	94
Neto ostala oporeziva primanja	285	29	10
Premije osig radnika koje plaća poslodavac	162	149	134
Porezi i doprinosi iz plaća	4.110	4.025	4.182
Porezi iz plaća	1.698	1.552	1.588
Prerez iz plaća	204	167	174
Doprinosi iz plaća	2.208	2.306	2.420
Bruto plaće	11.297	11.511	11.989
Doprinosi na bruto plaće	1.772	1.752	2.005
UKUPNO TROŠAK PLAĆA	13.068	13.263	13.993
OSTALE NAKNADE PO KU			
Naknade troškova zaposlenima	735	594	594
Troškovi službenih putovanja	174	86	74
Naknada troškova prijevoza na rad	402	506	519
Naknada za smještaj i prehranu na terenu	159	0	0
Nakn. za korišt. vlast. automob. u službene svrhe	0	2	1
Ostale naknade	0	0	0
Isplate zaposlenima po KU	185	99	88
Jubilarnе nagrade	30	47	35
Otpremnine	8	0	8
Prigodne nagrade	108	0	0
Dar djeci	19	21	20
Ostale isplate po KU	20	31	25
UKUPNO OST. NAKNADE PO KU	920	693	682
TROŠKOVI OSOBLJA	13.989	13.956	14.675
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH NA 31.12.	68	72	75
PROSJEČAN BROJ ZAPOSLENIH U GODINI	66	71	74

Tablica 11. Račun dobiti i gubitka – usporedba po godinama

Opis	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
1	2	3	4
	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn
A PRIHODI IZ OSNOVNE DJELATNOSTI (I. do IV.)	151.306	153.461	170.823
I Od prodaje na domaćem tržištu	150.653	151.411	170.407
II Od prodaje na stranom tržištu	0	0	0
III Prihodi na tem. upotr. vlast. proizv. i usluga	0	0	0
IV Ostali poslovni prihodi	653	2.050	416
B RASHODI IZ OSNOVNE DJELATNOSTI (I. do VIII.)	110.468	108.147	99.949
I a) Smanjenje klase 6	0	0	0
b) Povećanje klase 6	0	0	0
II Materijalni troškovi (a+b+c)	49.043	49.243	37.006
a.) Troškovi sirovina i materijala	34.494	32.457	23.612
b.) Nabavna vrijednost prodane robe	0	32	17
c.) Ostali vanjski troškovi (troškovi usluga)	14.549	16.754	13.378
III. Troškovi osoblja	13.068	13.263	13.993
IV. Amortizacija s revalorizacijom	42.783	40.082	42.435
V. Vrijednosno usklađivanje imovine	679	0	745
a.) Vrijednosno usklađivanje dugotrajne imovina	0	0	0
b.) Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	679	0	745
VI. Rezerviranje troškova i rizika	0	471	370
VII. Ostali troškovi poslovanja (nematerijalni)	4.894	5.087	5.400
a.) Troškovi službenog puta	174	86	74
b.) Troškovi reprezentacije	185	247	245
c.) Ostali nematerijalni troškovi (nadzorni, osiguranje)	4.535	4.754	5.081
C DOBIT ILI GUBITAK IZ OSNOVNE DJELATNOSTI (A-B)	40.839	45.314	70.874
D FINACIJSKI PRIHODI	8.704	7.361	4.294
E FINACIJSKI RASHODI	941	228	273
F DOBIT ILI GUBITAK IZ FINACIJSKE DJELATNOSTI (D-E)	7.763	7.133	4.021
G Izvanredni prihodi	0	0	0
H Izvanredni rashodi	0	0	0
I DOBIT ILI GUBITAK IZ IZVANR. AKTIVNOSTI (G-H)	0	0	0
J UKUPNI PRIHODI (A+D+G)	160.010	160.822	175.117
K UKUPNI RASHODI (B+E+H)	111.409	108.375	100.221
L BRUTO DOBIT ILI GUBITAK TEK. GODINE (J-K)	48.601	52.447	74.896
M POREZ NA DOBIT	9.859	10.412	15.156
N NETO DOBIT ILI GUBITAK TEK. GODINE (L-M)	38.743	42.035	59.740

3.2. BILANCA

Ukupna imovina Podzemnog skladišta plina na dan 31.12.2014. godine iznosi 657.667 tis. kuna.

Vrijednost dugotrajne imovine društva na dan 31.12.2014. godine iznosi 471.094 tis. kuna ili 71,63%, dok kratkotrajna imovina iznosi 185.301 tis. kuna ili 28,18% u odnosu na vrijednost ukupne imovine društva.

U strukturi kratkotrajne imovine 14,19% ili 26.295 tis. kuna odnosi se na potraživanja (potraživanja od kupaca i ostala potraživanja od države i zaposlenih), 74,66% ili 138.345 tis. kuna odnosi se na novac (sredstva na žiro-računima, novac u blagajnama i oročena novčana sredstva), 2.646 tis. kuna ili 1,43% se odnosi na financijsku imovinu (sredstva u obvezničkom fondu), 1.609 tis. kuna ili 0,87% odnosi se na pologe i jamstva, te 16.406 tis. kuna ili 8,85% na zalihe (rezervni dijelovi u skladištu).

Obujam i struktura zaliha je stavka bilance sa značajnijim promjenama u odnosu na prethodno razdoblje. Stanje vrijednosti rezervnih dijelova na kraju 2014. godine iznosi otprilike isto kao i stanje na kraju 2013.godine. Vrijednost od 4.9 mil. kuna koje su tijekom godine zaprimljene na skladište te tijekom godine ugrađene u MK jedinice i ostale dijelove postrojenja odnosi se većim dijelom na ugradnju potrebnih rezervnih dijelova u MK 168/1 i MK 171/4 jedinicu na kojima je obavljen srednji servis motora. Prilikom tih radova zamijenjeni su vitalni dijelovi motora novima. Tijekom rada kompresorske stanice u 27 ciklusu utiskivanja primjetan je kvalitetniji rad navedenih jedinica sa izmjenjenim manjim vibracijama te smanjenom internom potrošnjom gorivog plina.

Vrijednost konta materijala na zalihama pak bilježi znatan porast. Razlog tome je što se u 2014. godine plin, po prvi puta, potreban za internu potrošnju (gorivi plin potreban za rad kompresora, kotlova...) kupuje jednokratnom transakcijom na tržištu te „skladišti“ na navedeni konto umjesto dotadašnje prakse da se zaključuje godišnji okvirni ugovor te sukcesivno povlači plin za internu potrošnju ovisno o realnim potrebama. Potrebe za njim su veće tijekom ciklusa utiskivanja i rada kompresorske stanice dok s druge strane je plin moguće kupiti kada je višak na tržištu (ljetni mjeseci – sezona utiskivanja) stoga se tada realizira kupovina te se kupljeni plin evidentira na zalihu i postepeno smanjuje sa navedene stavke ovisno o samoj internoj potrošnji.

Potrebno je napomenuti kako takvo upravljanje zalihama u vidu pogonskog goriva moguće isključivo zbog nabave i ugradnje novog softvera za praćenje bilančnog stanja plina u skladištu kojim su se postigli ne samo benefiti u vidu OPEX menadžmenta već su se stvorile i pretpostavke za razvoj sekundarnog tržišta.

Trenutno Podzemno skladište plina d.o.o. nema dugoročnih obveza, a ima dugoročna rezerviranja u iznosu od 722 tis. kuna te ukupne kratkoročne obveze u iznosu od 60.922 tis. kuna, odnose se na obveze prema dobavljačima 44.152 tis. kuna, 54 tis. kuna na obveze prema povezanim poduzećima, te 16.717 tis. kuna na ostale kratkoročne obveze (obveze prema zaposlenicima i obveze za poreze, doprinose i slična davanja).

Kao što je već i navedeno u ovom dokumentu društvo je tijekom 2014.g. vodilo intenzivne pregovore sa financijskim institucijama, prije svega HBOR-om i Europskim razvojnim bankama, sa ciljem zaključivanja dugoročnog kreditnog aranžmana kojim bi se postigli sljedeći efekti:

- Dugoročno uravnoteženje financijskih izvještaja
- Usklađenje izvora sredstava sa namjenom ulaganja – dugoročna imovina – dugoročni izvori
- Upotreba likvidnih sredstava isključivo za razvoj i istraživanje te u funkciji čuvanja stabilnosti za slučaj nenadanog zastoja u tehnološkom procesu/kvara na postrojenju

Premda na 31.12.2014.g. nije evidentirana dugoročna obveza pregovori su uspješno privedeni kraju te je ishodaena uvjetna odluka o odobrenju dugoročnog plasmana u iznosu od 230.000.000 kuna uz valutnu klauzulu.

Sve obveze Društva podmiruju se sukladno rokovima dospijeaća.

Tablica 12. Bilanca - usporedba po godinama

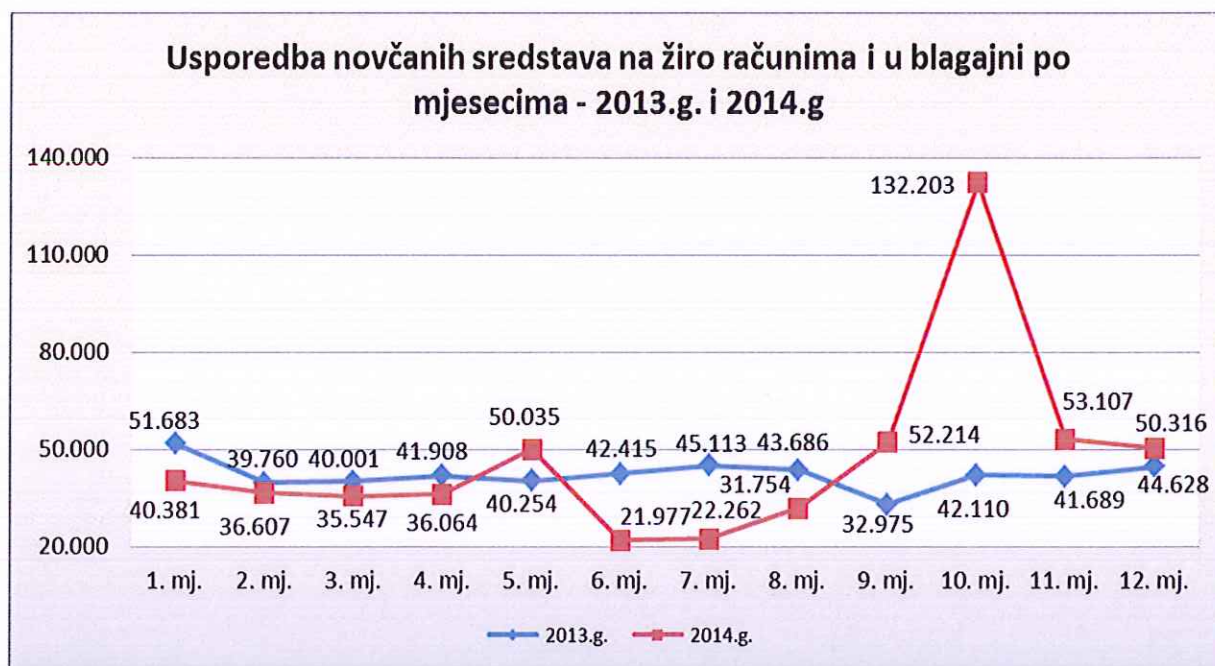
POZICIJA	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
	u 000 kn	u 000 kn	u 000 kn
A. POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPL. KAPITAL	0	0	0
B. DUGOTRAJNA IMOVINA (I. do IV.)	392.348	424.405	471.094
I. Nematerijalna imovina	567	335	1.484
II. Materijalna imovina	391.781	424.070	469.537
III. Financijska imovina	0	0	0
IV. Potraživanja	0	0	0
V. Odgođena porezna imovina	0	0	72
C. KRATKOTRAJNA IMOVINA (I. do IV.)	209.972	191.198	185.301
I. Zalihe	5.709	7.083	16.406
a) Predujmovi	0	0	0
II. Potraživanja	11.953	22.260	26.295
a) Potraživanja od povezanih poduzetnika	0	8	154
b) Potraživanja od kupaca	8.213	15.457	16.420
b) Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	0	0	0
c) Potraživanja od zaposlenih	2	4	8
c) Ostala potraživanja od države i dr.institucija	3.738	6.792	9.712
III. Financijska imovina	0	0	4.255
IV. Novac	192.311	161.854	138.345
D. PLAĆENI TROŠKOVI BUD. RAZD. I OBRAČUNATI PRIH.	1.793	727	1.272
E. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0
F. AKTIVA UKUPNO (A + B + C + D + E)	604.114	616.331	657.667
G. IZVANBILANČNI ZAPISI	1.380.081	1.065.231	1.102.072
A.1. KAPITAL I REZERVE	573.763	577.055	594.760
I. Upisani kapital	535.020	535.020	535.020
II. Premije za emitirane dionice	0	0	0
III. Revalorizacija rezerve	0	0	0
IV. Rezerve	0	0	0
V. Zadržana dobit ili prenes. gubitak	0	0	0
VI. Dobit ili gubitak tekuće godine	38.743	42.035	59.740
B.1. DUGOROČNA REZ. ZA RIZIKE I TROŠKOVE	335	352	722
C.1. DUGOROČNE OBVEZE (I. do III.)	0	0	0
I. Obveze po dugoročnim kreditima	0	0	0
II. Obveze po osn. zajma	0	0	0
III. Ostale dugoročne obveze	0	0	0
D.1. KRATKOROČNE OBVEZE (I. do III.)	29.194	37.647	60.922
I. Obveze prema povezanim poduzećima	128	54	54
I. Obveze prema dobavljačima	27.078	32.519	44.152
II. Obveze po kreditima i vrijednosnim papirima	0	0	0
III. Ostale kratkoročne obveze	1.988	5.075	16.716
E.1. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠK. I PRIHOD BUD. RAZD.	822	1.276	1.263
F.1. PASIVA UKUPNO (A.1. + B.1. + C.1. + D.1.)	604.114	616.331	657.667
G.1 IZVANBILANČNI ZAPISI	1.380.081	1.065.231	1.102.072

3.2.1. Struktura novčanih sredstava

U promatranom razdoblju Podzemno skladište plina d.o.o. iskazuje sljedeće stanje novčanih sredstava:

- žiro računi	45.790 tis. kuna
- devizni žiro računi	3.096 tis. kuna
- blagajna	4 tis. kuna
- devizna blagajna	6 tis. kuna
- oročena novčana sredstva	88.028 tis. kuna
- devizni akreditiv	1.420 tis. kuna

u 000 kn

Slika 13. Novčana sredstva a vista

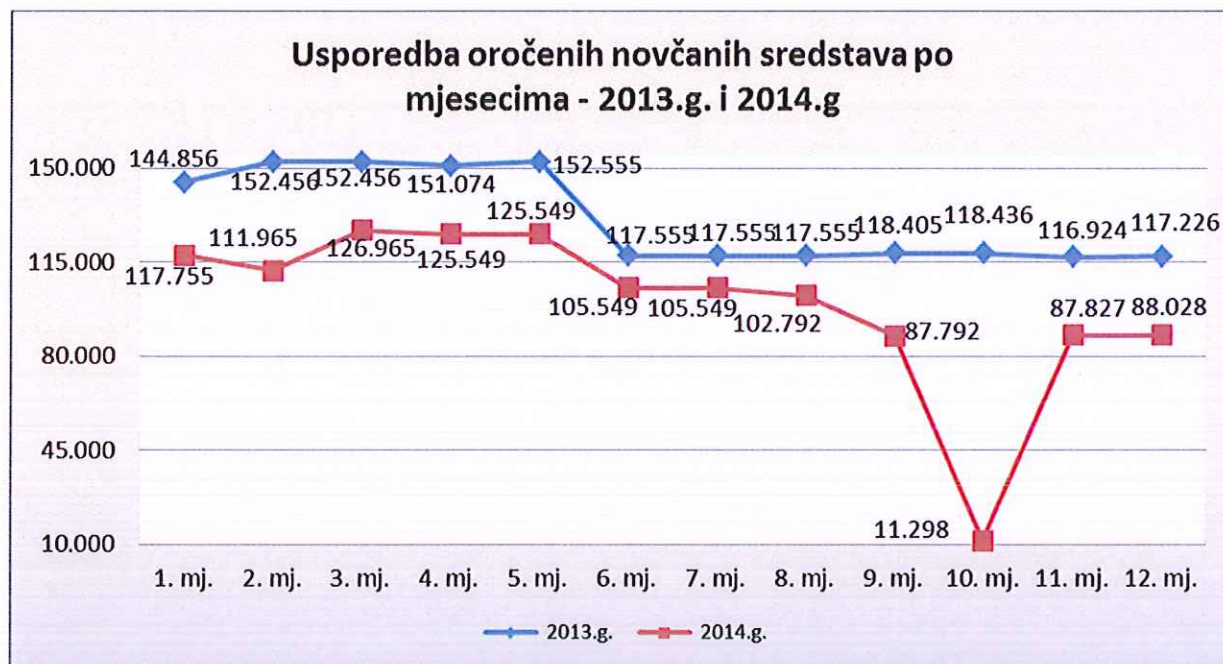
Slika 17. prikazuje kretanje i stanje novca na transakcijskim računima i u blagajni.

U izvještajnom razdoblju je povećan iznos novčanih sredstava po viđenju u odnosu na isto razdoblje 2013. g. zbog veće potrebe za tekućom likvidnosti s aspekta pokrenutog investicijskog ciklusa (realizirane investicije u istom periodu 2013. g. u iznosu od 65.019 tis. kn, a u 2014.g. u iznosu od 81.080 tis. kn).

Imajući u vidu planirane investicije te potrebu za raspoloživosti slobodnih sredstava sa bankama su dogovoreni hibridni proizvodi koji po svojoj naravi predstavljaju depozit po viđenju međutim po prinosu koji ostvaruju mogu se tretirati kao oročeni depoziti. Naime, na navedenom proizvodu ostvaruje se značajno viša kamatna stopa od prosječne kamatne stopa na bankarskom tržištu.

u 000 kn

Slika 14. Oročena novčana sredstva

Slika 16. prikazuje kretanje i stanje oročenih novčanih sredstava. Trenutno „slobodna“ novčana sredstva kontinuirano se oročavaju na rok koji je optimalan s obzirom na visinu kamatne stope i projekciju potrebe Društva za tekućom likvidnosti. Detaljan pregled iznosa, kamatnih stopa i roka oročenja prikazan je u Tablici 10.

Tablica 13. Stanje depozita na dan 31.12.2014. godine

DEPOZITI I FONDOVI						
NAZIV BANKE	BROJ UGOVORA BANKA	OROČENI IZNOS		DATUM OROČENJA	ROK OROČENJA	KTA %
		VALUTA (EUR)	KUNE			
CROBA	ANEX 1 4500027631		884.000,00 HRK	03.09.2014.	03.09.2015.	3,80
CROBA	4500028706		391.000,00 HRK	02.01.2014.	02.01.2015.	4,00
CROBA	4500028714		138.000,00 HRK	02.01.2014.	02.01.2015.	4,00
PBZ	73105419	210.000,00 EUR		30.10.2014.	GARANCIJA	
PABA	IV DODATAK 110-48-027310		10.000.000,00 HRK	19.10.2014.	19.01.2015.	2,80
HPB	1752014-9780-008	3.000.000,00 EUR		07.11.2014.	01.03.2015.	2,10
HPB	1732014-9780-008	7.000.000,00 EUR		07.11.2014.	01.03.2015.	2,50
HPB	OBVEZNIČKI FOND		2.500.000,00 HRK	19.02.2014.		
UKUPNO OROČENO:		10.210.000,00 EUR	13.913.000,00 HRK			

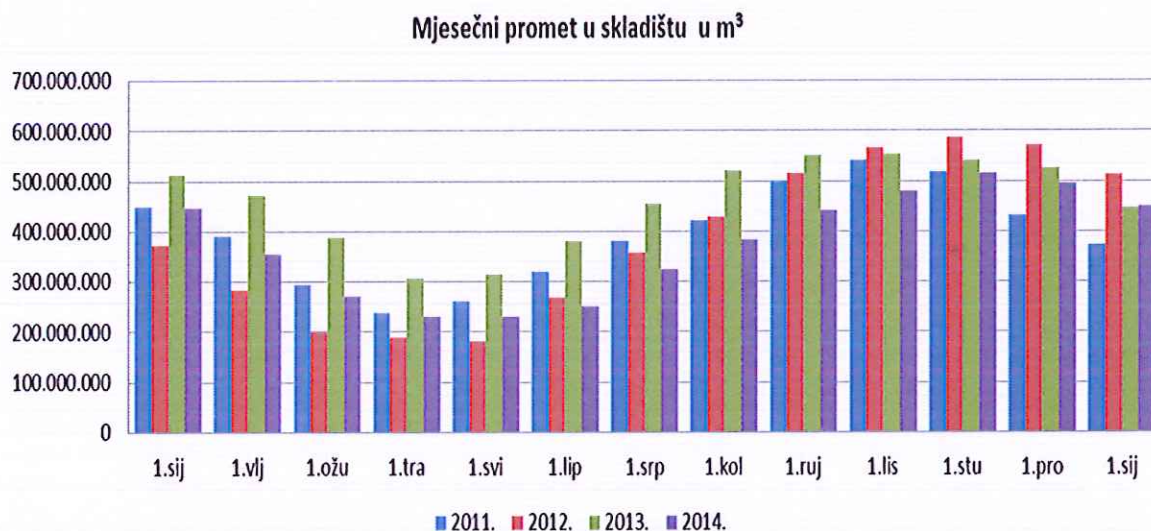
3.2.2. Stanje zaliha plina u skladištu

Zaliha plina od korisnika u skladištu na određeni dan evidentirana je u Bilanci u kategoriji izvanbilančnih zapisa jer ne predstavlja imovinu Društva. No, stanje zapunjenosti skladišnih kapaciteta nužno je pratiti zbog troška energenta koji nastaju prilikom utiskivanja plina u skladište.

Tablica 14. Stanje zaliha plina

Stanje zapunjenosti skladišta - 31.12.2014. u m ³	Stanje zapunjenosti skladišta - 31.12.2013. u m ³	Odnos 1/2	Zapunjenost u odnosu na ukupni ugovoreni RV
1	2	3	4
449.674.626	447.575.972	100,47	81,32%

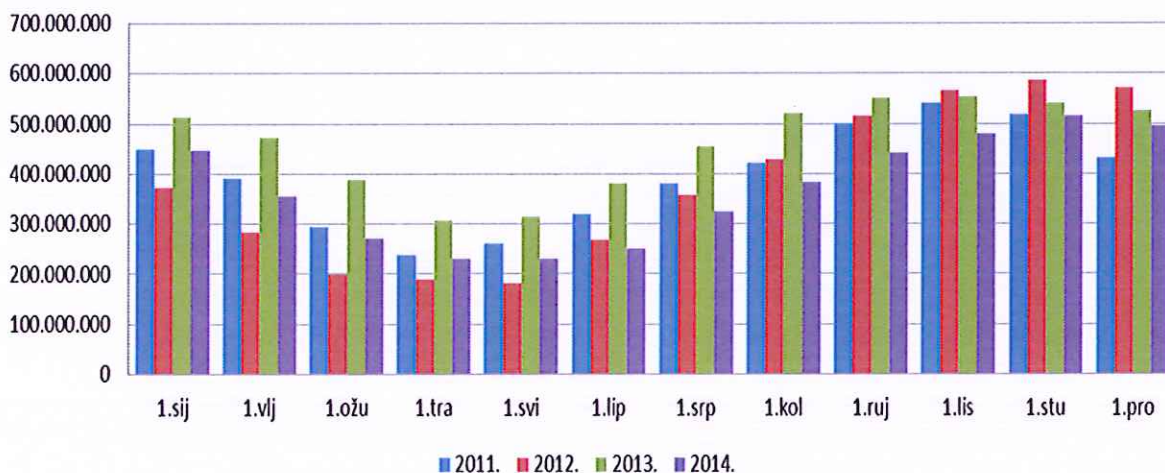
Ukupna zapunjenost skladišta na kraju plinskog dana 31.12.2014. g. iznosila je 449.674.626 m³.

Slika 15. Mjesečni promet u skladištu

Zapunjenost skladišta 31. prosinca 2014. godine je za oko 2.099 tis. m³ veća nego prošle godine.

Zapunjenost skladišta prvog u mjesecu u 6:00 sati

Slika 16. Količina zapunjenosti skladišta plina

Ostvareni događaji u izvještajnom razdoblju I. –XII. 2014.g.:

- U skladu s odredbama Zakona o tržištu plina i Pravilima korištenja sustava skladišta plina od početka tekuće skladišne godine (01. travnja 2014.) omogućen je pristup skladištu trećoj strani, te je operator umjesto jednog dobio 5 korisnika sustava skladišta.
- U razdoblju od 01. travnja do 31. prosinca 2014. PSP d.o.o. je ispunio sve ugovorne obveze prema svojim korisnicima. Usluga skladištenja mjesečno se fakturira sukladno Odluci o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina za 2014. godinu.
- U razdoblju ciklusa utiskivanja koje je u 2014. godini produljeno do kraja listopada, utisnuto je 2.817.971.473 kWh (298,66 mil. m³).
- Tijekom prosinca iz skladišta je povučeno 78 mil. m³ plina.
- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina (NN 22/2014) troškove nabave plina potrebnog za pokriće dozvoljenih pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju ubraja u operativne troškove poslovanja, tako da ukupan iznos priznatih troškova za nadopunu plinskog jastuka, pogonske gubitke i razlike u mjerenju iznosi 0,5% od ukupno utisnute količine plina tijekom jednog ciklusa utiskivanja.
- Za pokriće gubitaka i razlika u mjerenju temeljem otvorenog postupka nabave u prosincu je kupljeno 14.089.857 kWh (1.493.286 m³).
- Nakon evidentiranja gubitaka, ukupna zapunjenost skladišta na kraju plinskog dana 31.12.2014. iznosila je 449.674.626 m³.
- U 2014. za pogonsku potrošnju potrošeno je 5,71 mil. m³ plina, što je na razini potrošnje prethodne godine (5,74 mil. m³).

➤ Na kraju mjeseca na zalihama u skladištu bilo je ukupno je 36.948.451 mil. kWh plina. 29.12.2014. donesena su nova Pravila korištenja sustava skladišta plina temeljem suglasnosti HERA-e od 23.12.2014.

3.3. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

Svrha financijskih pokazatelja je dobivanje informacija o uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća. Formiraju se i računaju radi sinteze i jednostavnijeg pregleda informacija o poslovanju.

- **POKAZATELJI LIKVIDNOSTI**

- mjere sposobnost poduzeća da podmiri dospjele kratkoročne obveze

Tablica 15. Koeficijent ubrzane likvidnosti

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Novac+potraživanja	204.264	184.114	164.640
Kratkoročne obveze	29.194	37.647	60.922
KUL	7,00	4,89	2,70

Iz tablice je vidljivo da su kratkoročne obveze manje od brzo unovčive imovine, pa se može zaključiti da je Društvo u dobroj poziciji što se tiče ubrzane likvidnosti. Prikazani koeficijent je na dan 31.12.2014. godine manji u odnosu na isto razdoblje 2013. godine iz razloga povećanja kratkoročnih obveza i to prema dobavljačima, budući da je intenzivno pokrenut postupak nabave materijala i opreme za realizaciju planiranih investicijskih projekata i tekućeg održavanja opreme.

Tablica 16. Koeficijent tekuće likvidnosti

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Kratkotrajna imovina	209.972	191.198	185.301
Kratkoročne obveze	29.194	37.647	60.922
KTL	7,192	5,079	3,042

Koeficijent tekuće likvidnosti predstavlja ocjenu likvidnosti i solventnosti poslovnog subjekta. Na dan 31.12.2014. godine navedeni koeficijent je manji u odnosu na isto razdoblje 2013. godine, ali i dalje je kratkotrajna imovina značajno veća od kratkoročnih obveza što ukazuje na činjenicu da Društvo posluje likvidno i nema poteškoća sa podmirivanjem obveza.

- **POKAZATELJI ZADUŽENOSTI**

- koriste se za procjenu financijskog rizika poduzeća, odnosno pokazatelji mjere stupanj zaduženosti poduzeća. Što je veći odnos duga i imovine, veći je financijski rizik, a što je manji, niži je financijski rizik.

Tablica 17. Koeficijent zaduženosti

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Ukupne obveze	29.194	37.647	60.922
Ukupna imovina	604.114	616.331	657.667
KZ	0,048	0,061	0,093

Koeficijent zaduženosti je veći na dan 31.12.2014. godine u odnosu na isto razdoblje 2013. godine, također iz razloga povećanja kratkoročnih obveza i to prema dobavljačima iz već prije navedenih razloga. No i dalje je koeficijent zaduženosti Društva izrazito nizak jer iznosi svega 9,3% što znači da je poslovanje financirano iz vlastitog kapitala u iznosu od 90,7%.

- **POKAZATELJI AKTIVNOSTI**

- mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse i upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, poželjno je da taj omjer bude što veći (da poduzeće što uspješnije koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda).

Tablica 18. Koeficijent obrta ukupne imovine

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Ukupan prihod	160.010	160.822	175.117
Ukupna imovina	604.114	616.331	657.667
KOUI	0,265	0,261	0,266

Koeficijent obrta ukupne imovine u promatranom periodu nema velikih oscilacija zbog kontinuiteta ukupnih prihoda s obzirom na petogodišnji ugovor sa kupcem ukupnih skladišnih kapaciteta (od 2009. do 31.03.2014. godine) i nove Metodologije obračuna tarifnih stavki i dozvoljenog prihoda koja je na snazi od 01. travnja 2014.g.. U promatranom razdoblju 2014. godine svaka kuna imovine rezultirala je sa 26 lipe prihoda.

Tablica 19. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Ukupan prihod	160.010	160.822	175.117
Kratkotrajna imovina	209.972	191.198	185.301
KOKI	0,762	0,841	0,945

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine se povećao u 2014. godini u odnosu na isto razdoblje 2013. godine odnosno skraćeno je prosječno trajanje obrta kratkotrajne imovine u prihode.

Tablica 20. Koeficijent obrta potraživanja

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Prihod od prodaje	150.653	151.411	170.407
Potraživanja	11.953	22.260	26.295
KOP	12,604	6,802	6,481

Koeficijent obrta potraživanja pokazuje da je pretvaranje potraživanja u novac na godišnjoj razini dobro, jer se čak 6 puta tijekom godine potraživanja naplate što ima za rezultat dobru likvidnost i sposobnost podmirenja svih obveza. U tablici 17. razrađena su naplata potraživanja u danima.

Tablica 21. Trajanje naplate potraživanja u danima

u 000 kn

Opis	Stanje na dan 31.12.2012.	Stanje na dan 31.12.2013.	Stanje na dan 31.12.2014.
1	2	3	4
Broja dana razdoblja	365	365	365
Koef. obrta potraživanja	12,604	6,802	6,481
TNPUD	29	54	56

• POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

- mjere odnos prihoda i rashoda, pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda

Tablica 22. Ekonomičnost ukupnog poslovanja

u 000 kn

Opis	Ostvarenje 2012.	Ostvarenje 2013.	Ostvarenje 2014.
Ukupni prihodi	160.010	160.822	175.117
Ukupni rashodi	111.409	108.375	100.221
EUP	1,44	1,48	1,75

Koeficijent ekonomičnosti ukupnog poslovanja pokazuje povećanje u promatranom periodu u odnosu na 2012. i 2013.g. Razlog tomu je već prije opisan petogodišnji zakup ukupnih kapaciteta skladišta i nove Metodologije obračuna tarifnih stavki na strani prihoda od osnovne djelatnosti, a na strani rashoda, kontinuirano se prate planovi poslovanja te ostvarenje rashoda sukladno planiranim.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Upravljanje rizicima Društvo kontinuirano provodi putem internih izvještaja o rizicima i to prateći izloženost riziku likvidnosti, tržišnom riziku, kamatnom, kreditnom i valutnom riziku.

Rizik likvidnosti - Društvo kontinuirano provodi mjere u segmentu redovitog upravljanja rizikom likvidnosti.

Planiranjem poznatih i potencijalnih novčanih priljeva i odljeva s obzirom na tijek poslovanja. Dospjela potraživanja Društvo naplaćuje u ugovorenom roku te nema poteškoća pri podmirenju dospjelih obveza odnosno sve obveze prema dobavljačima i zaposlenima te obveze za carine, poreze i doprinose i sl. podmirivane su sukladno ugovorenim odnosno propisanim rokovima.

Tržišni rizik - Tržišni rizik prvenstveno predstavlja rizik potražnje za uslugom skladištenja.

Društvo je prodalo sve raspoložive standardne pakete skladišnog kapaciteta za tekuće regulacijsko razdoblje 01.04.2014. do 31.03.2017. te je time u potpunosti otklonjen navedeni tržišni rizik.

Diversifikacija dobavnih pravaca, razvoj novih interkonekcija sa protokom u oba smjera, gradnja novih skladišnih kapaciteta, regionalna suradnja te harmonizacija regulatornog okvira novi su izazovi u čijim okvirima će Podzemno skladište plina d.o.o. djelovati u narednom razdoblju.

Također, na poslovanje društva utjecaj ima i rizik povećanja cijena sirovina i materijala koje se koriste u redovitom poslovanju. Jedna od najznačajnijih sirovina za obavljanje osnovne djelatnosti društva je prirodni plin za pogonsku potrošnju, čija cijena direktno utječe na operativni trošak poslovanja. Provođenjem otvorenih postupaka nabave u tržišno najpovoljnijim trenucima Društvo je postignutom cijenom ostvarilo značajne uštede i tako minimiziralo ovaj tržišni rizik.

Kamatni rizik - Kamatni rizik povezan je s promjenjivim kamatnim stopama na kredite. Budući da Društvo nema kreditnih obveza, nema ni utjecaja kamatnog rizika na poslovanje. Prilikom pregovora sa financijskim institucijama vodilo se je računa o navedenom riziku koji je u potpunosti izbjegnuto jer je ishođena odluka o odobrenju dugoročnog kreditnog aranžmana uz fiksnu kamatnu stopu.

Kreditni rizik - Kreditni rizik nastaje pri ulaganju novčanih sredstava u financijske plasmane koji po svojoj vrsti predstavljaju rizik da se uložena sredstva neće vratiti u planiranom iznosu i planiranom dinamikom. Društvo je sve svoje viškove novčanih sredstava oplemenjivalo isključivo kroz instrumente oročenih novčanih sredstava kod renomiranih banaka te imovina nije bila izložena utjecaju kreditnog rizika. Početkom 2014.g. s obzirom na tendenciju pada kamatnih stopa na oročene depozite donesena je odluka o ulaganju manjeg dijela slobodnih novčanih sredstava u obveznički fond koji po svojim karakteristikama ne predstavlja rizično ulaganje jer novčana sredstva iz svog portfelja isključivo ulaže u državne vrijednosne papire. Iako su analize tržišta kapitala ukazale na mogućnost ostvarivanja većeg prinosa kroz ulaganja u dioničke fondove navedeno nije realizirano iz razloga smanjivanja rizika jer vrijednosti dionica bilježe velike volatilnosti, a društvo PSP d.o.o. se ne želi upuštati u špekulativna ulaganja već je zadana jasna strategija sigurnosti ne samo u pružanju usluge već i u raspolaganju slobodnim novčanim sredstvima.

Valutni rizik - Jedini valutni rizik kojemu je Društvo izloženo proizlazi iz obveza prema inozemnim dobavljačima te činjenici kako cjelokupni prihod ostvaruje isključivo na domaćem tržištu u nacionalnoj valuti.

Kako društvo raspolaže sa određenim kumuliranim sredstvima iz prijašnjih godina u inozemnoj valuti obveze prema inozemnim dobavljačima podmiruje iz navedenih sredstava ili pak u danom trenutku vrši kupoprodaju strane valute na tržištu, a sve ovisno o kretanjima tečaja i rokovima dospjeća oročenih depozita u stranoj valuti.

5. UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA

U 2014.g. došlo je do povećanja broja zaposlenih za ukupno tri djelatnika čime se je ukupni broj zaposlenih na kraju 2014.g. popeo na 75 djelatnika.

Sa navedenim zapošljavanjima završio je ciklus novog dodatnog zapošljavanja koji je bio izražen od 2012.g. jer prema procjenama društvo PSP d.o.o. trenutno raspolaže sa dostatnim brojem djelatnika kako bi uspješno odgovorio na sve zahtjeve koje pred njega stavljaju sami korisnici usluge, ali i samo tržište te kako bi se na pogonu Okoli svi tehnološki procesi odvijali nesmetano i na siguran način.

Dodatna zapošljavanja u 2014.g. odnosila su se na sva tri Sektora te su zaposleni stručni kadrovi koji su bili deficitarni, a koji se odnose na tehnološku stručnu službu/razvoj te na pravne poslove – daljnji rad na pravnoj usklađenosti regulative sa onom koju propisuje EU.

Promatrano sa financijskog aspekta, odnosno rashodovne strane, u 2014.g. se nastavio blagi trend porasta troškova osoblja koji nije tako izražen kao u prethodnim godinama, a za kojega se očekuje da u 2015.g. neće više rasti, odnosno kako će bilježiti stagnaciju sve do novog repositioniranja na tržištu koje će uslijediti nakon puštanja u rad još jednog proizvodnog pogona – skladište plina na Grubišnom polju.

Iako je prisutna činjenica rasta troškova osoblja promatrano u posljednjih 5 godina potrebno je napomenuti kako je dodatno zapošljavanje stručnog kadra omogućilo i brojne pozitivne efekte od kojih se neki mogu precizno definirati i u financijskom smislu, a koji se očituju u sljedećem:

- prebacivanju operativnog posla nabave, financija i računovodstva u PSP iz PLINACRO-a (smanjenje troška u iznosu od 1,5 mil. kuna temeljem prestanka Ugovora o pružanju usluga)
- Stvaranje službe prodaje, regulatorne usklađenosti (analizirano tržište, anketirani svi potencijalni korisnici, edukacija korisnika u svezi korištenja sustava skladištenja plina te na posljertku prodaja svih kapaciteta uz odobravanje zahtjeva za visinom tarifnih stavki bez vraćanja na doradu) koje je omogućilo diversifikaciju proizvoda, mogućnost ostvarenja prihoda kroz usklađenje svih akata sa regulatorom kao i tehnološka ulaganja koja su omogućila samu realizaciju i provedbu
- Implementacija softvera za bilančno praćenje plina u skladišta čime se omogućilo otvaranje tržišta kao i ostvarenje ušteta u potrošnji plina (pogonsko gorivo)

- Ostvarenje prihoda ne samo od SBU-ova već i temeljem naknada za pružanje usluga prekidivih kapaciteta koje ne bi bilo moguće bez širenja portfelja proizvoda koji se nude zainteresiranim kupcima u iznosu od 3.459.000,00 kn.
- Kvalitetnija provedba poslovnih procesa koja kao konačnu posljedicu ima i financijski benefit (potrebno je usporediti razdoblje do 2012.g. sa onim od 2012.g. – 2014.g. po pitanju financijskih prihoda, izvanrednih prihoda i ostalih prihoda)

Plaće i ostala primanja zaposlenika temelje se na relevantnim pozitivnim zakonskim propisima, te Kolektivnom Ugovoru potpisanom sa sindikatima u prosincu 2013. godine na razdoblje od godinu dana.

Osnovni brojevi podaci o djelatnicima u 2014.g.:

- U odnosu na 2013. g. društvo ima 3 zaposlenika više
- Na dan 31.12.2014.g. u društvu PSP d.o.o. je zaposleno ukupno 75 djelatnika od čega je stručna sprema slijedeća – 1 MR.SC., 22 VSS, 2 STR. SPEC., 1 MAG., 2 BACC., 1 VŠ, 40 SSS, 4 VK, te 2 KV
- Na dan 31.12.2014.g. u društvu PSP d.o.o. postoji sklopljenih 5 managerskih ugovora, 68 ugovora na neodređeno vrijeme, te 2 ugovora na određeno vrijeme.

Tablica 23. Struktura zaposlenika na dan 31.12.2014. g.

Red. Br.	Organizacijska jedinica	Opis	Dr.sc.	Mr.sc.	VSS	STR. SPEC.	MAG	BACC.	VŠ	SSS	VK	KV	NS	PK	NK	Plan ukupno
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	URED DIREKTORA	Neodređeno vrijeme			1	1			1	1						4
		Određeno vrijeme														
2	POSLOVNE FUNKCIJE	Neodređeno vrijeme		1	8	1	1	2		5						18
		Određeno vrijeme			2											
3	SEKTOR TEHNOLOŠKOG UPRAVLJANJA	Neodređeno vrijeme			5					34	4	2				45
		Određeno vrijeme														
4	SEKTOR RAZVOJA I INVESTICIJA	Neodređeno vrijeme			6											6
		Određeno vrijeme														
UKUPNO			0	1	22	2	1	2	1	40	4	2	0	0	0	75

Organizacijska shema društva u 2014. nije pretrpjela organizacijske izmjene jer su zadržane četiri organizacijske jedinice koje su direktno odgovorne Direktorju društva u vidu ureda direktora i tri Sektora.

Interni pravilnici koji reguliraju pitanje djelatnika zadržali su prijašnju formu i sadržaj uz napomenu kako je početkom 2014.g. usvojen i stupio na snagu novi Pravilnik o radu koji je u potpunosti usklađen sa potpisanim Kolektivnim ugovorom.

Najvažnije odrednice u upravljanju ljudskim potencijalima u 2014.g.:

- Naglasak na stručnom osposobljavanju i dodatnim edukacijama
- Pregovori o mogućnosti odlaska u prijevremenu mirovinu, te adekvatna zamjena upražnjenih radnih mjesta po principu dolazak za odlazak (starosna struktura djelatnika i zakonski propisi omogućavaju prijevremene odlaske u mirovinu za 8 djelatnika)
- Provedba materijalno/strateških značajnih projekata putem manjih operativnih jedinica – projektnih timova koji se ovisno o potrebama projekta sastoje od internih resursa i angažiranja stručnih vanjskih suradnika

Sukladno strategiji upravljanja ljudskim potencijalima planirano je dugoročno postizanje optimalnog broja djelatnika sa obzirom na djelatnost koje društvo obavlja te potrebe daljnjeg razvoja. S obzirom na razvoj samog društva povećanje troškova osoblja je bilo realno za očekivati u proteklih pet godina te isto tako i u 2014.g., a zatim postepeno smanjenje koje će biti uvjetovano tehnološkim razvojem koji će podrazumijevati sve veću automatizaciju pogona i postepeno vođenje procesa k tome da neće biti potreban smjenski rad koji je neminovno uz sebe vezao određeni broj djelatnika.

6. PLANIRANI DALJNJI RAZVOJ

Društvo PSP d.o.o. je u prvom kvartalu 2014.g. uspješno privelo kraju osnovni strateški cilj za razdoblje 2014. - 2016., a to je prodaja ukupnih skladišnih kapaciteta u ovom regulacijskom razdoblju.

Sklopljeni su ugovori o skladištenju plina sa pet korisnika čime su u potpunosti rezervirani svi slobodni kapaciteti.

Uspješnom provedbom zadanih ciljeva stvoreni su preduvjeti za daljnji nastavak provedbe započetih projekata koji imaju za cilj postići apsolutnu konkurentnost sa skladištima plina u zemljama Regije jer je spremnost na tržišnu utakmicu jedina garancija opstojnosti djelatnosti skladištenja plina kao jedne od strateških djelatnosti svake zemlje pa tako i Republike Hrvatske.

Osnovni projekti na čijoj daljnjoj provedbi će društvo inzistirati su:

- Rekonstrukcija motokompresorskih jedinica
- Dovršetak izgradnje dvije nove bušotine na PSP Okoli te izgradnja popratne infrastrukture – spojni plinovodi
- Provedba rudarskih radova na lokaciji Grubišno polje

Uspješnom provedbom projekata postići će se konkurentnost u značajnom smanjenju trajanja ciklusa utiskivanja, održavanje maksimalne isporučivosti PSP Okoli i pri manjoj zapunjenosti skladišta te mogućnosti povećanja vršnih kapaciteta povlačenja ukoliko istražne radnje ukažu na mogućnost izgradnje novog skladišta plina na lokaciji Grubišno polje.

Zbog ponavljanja natječaja, a što je objašnjeno u poglavlju 2.4., došlo je do vremenskog pomaka realizacije projekta izgradnje dvije nove bušotine i I. faze projekta izgradnje PSP Grubišno Polje na zadnji kvartal 2014.g. i prvo polugodište 2015.g. Radovi na obje lokacije su u tijeku i njihova realizacija je u provedbi. Projekt rekonstrukcije motokompresornice je također u tijeku te se očekuje odabir izvođača i nastavak planiranih aktivnosti.

U svrhu ostvarenja zadanih ciljeva društvo je tijekom 2014.g. provelo kraju pregovore sa financijskim institucijama o mogućnostima kreditiranja te se očekuje potpisivanje Ugovora o

kreditnom aranžmanu polovicom 2015.g. čime će se u potpunosti zatvoriti financijska konstrukcija za tekuće regulatorno razdoblje.

Osim navedenih aktivnosti, a sa svrhom postizana što efikasnijeg upravljanja i društveno odgovornog ponašanja poduzeti će se i slijedeće aktivnosti:

- Smanjenje onečišćenja zraka i otpada unapređenjem tehnoloških postupaka
- Promicanje zdravlja i sigurnosti na radu
- Rad na kreiranju paketa proizvoda za naredno regulacijsko razdoblje sukladno regulatornom okviru sa potpunom primjenjivosti na tržištu Republike Hrvatske
- Nastavak aktivnosti vezan uz Uredbu (EZ) broj 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima pristupa mrežama za transport plina i njene anekse
- Nastavak aktivnosti vezan uz Uredbu (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT)
- Nastavak aktivnosti vezan uz kandidaturu projekta izgradnje podzemnog skladišta plina na EP Grubišno Polje u Projekte od zajedničkog interesa (Projects of common interest: PCI) sukladno Uredbi (EZ) broj 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o Smjernicama za trans-europsku energetska infrastrukturu
- Konstantno analiziranje tržišta s ciljem pravovremenog prepoznavanja dugoročnih potreba za skladišnim kapacitetima, a koje se očituje u razvoju daljnjih strateških projekata Republike Hrvatske (LNG Terminal, TAP-IAP dobavni pravac, Istražne koncesije na Jadranu) koje će se direktno odraziti i na djelatnost koju pruža PSP d.o.o
- Implementacija novih tehnoloških rješenja (softvera) koje će omogućiti kvalitetnije izvještavanje i praćenje svih poslovnih procesa

7. ZNAČAJNI POSLOVNI DOGAĐAJI NAKON 31.12.2014.g.

Vezano uz potrebu usklađivanja sa zakonodavstvom EU, 01. siječnja 2015. stupile su na snagu i izmjene podzakonskih propisa vezanih uz tržište plina RH, a posebno uz trgovinu energijom uravnoteženja koju prije svega mogu ponuditi upravo korisnici sustava skladišta plina.

Uz nova Pravila o organizaciji tržišta plina i Mrežna pravila transportnog sustava, 1. siječnja 2015. stupila su na snagu i nova Pravila o korištenju sustava skladišta plina, koja je temeljem suglasnosti HERA-e od 23.12.2014., Podzemno skladište plina donijelo 29.12.2014. Navedenim aktom omogućen je i definiran način postupanja u slučaju prodaje pridobivenih količina plina u postupku istraživanja mineralnih sirovina kojima je svrha utvrditi mogućnost skladištenja ugljikovodika u geološkim strukturama te uvjete eksploatacije.

Nastavljena je realizacija projekta izgradnje dvije nove bušotine na PSP Okoli. Obzirom na ponavljanje natječaja došlo je do vremenskog pomaka u realizaciji projekta i aktivnosti su nastavljene i u 2015.g. Bušenje bušotine OK-63 uspješno je završeno 10. veljače 2015., a nakon preseljena bušaća garniture 23. veljače započelo je bušenje OK-62. Nakon završetka bušenja nastavlja se s proizvodnim opremanje obje bušotine te nakon završetka izgradnje spojnih plinovoda obje bušotine biti će pridodane u bušotinski fond.

Također je nastavljena realizacija I a) faze projekta izgradnje vršnog skladišta na Grubišnom Polju. I kod ovog projekta, uslijed ponavljanja natječaja, došlo do pomaka u realizaciji. Rudarsko–remontni radovi na bušotini Gr-2Z završeni su početkom siječnja 2015., te su nakon preseljenja remontnog postrojenja nastavljene na bušotini Gr.1Z.

Dana 5. ožujka 2015. zaprimljeno je Rješenje trgovačkog suda u Zagrebu kojim se pozivamo kao tuženik podnijeti odgovor na tužbu. Naime, INA-Industrija nafte d.d. je podnijela tužbu protiv Društva, a radi „nadoknade svrsishodno uložениh sredstava“ u istraživanje polja Grubišno Polje.

Naknada koju tužitelj zahtjeva iznosi 25.000.000 kuna uz mogućnost konačnog postavljanja tužbenog zahtjeva u skladu s rezultatima vještačenja. Društvo je pokrenulo aktivnosti vezane uz podnošenje odgovora na tužbu i prema svim do sada raspoloživim informacijama smatra kako

nema pravne osnove, odnosno uporišta, za takvu tužbu što će i argumentirano potkrijepiti u svom odgovoru na tužbu koji je u pripremi.

Dana 18.03.2015.g. zaprimljeno rješenje kako je planirani zahvat „Izgradnja podzemnog skladišta prirodnog plina na eksploatacijskom polju Grubišno Polje“ prihvatljiv za ekološku mrežu. Po dobivenom predmetnom Rješenju, postupak se dalje realizira u smislu pokretanja izrade same studije utjecaja na okoliš, čija finalna izrada se očekuje u drugoj polovici 2015. godine.

